

Maturitná skúška 2009**Správa
o výsledkoch externej časti
maturitnej skúšky****Slovenský jazyk a literatúra**

Mgr. Eva Péteryová
Mgr. Andrej Mentel

Bratislava 2009

OBSAH

SKRATKY	3
ÚVOD	4
1 TESTOVANÍ ŽIACI	5
2 VÝSLEDKY	6
2.1 Všeobecné výsledky	6
2.2 Analýza rozdielov vo výsledkoch	7
2.2.1 Rozdiely podľa typu škôl	7
2.2.2 Rozdiely podľa krajov.....	8
2.2.3 Rozdiely podľa zriaďovateľa	9
2.2.4 Rozdiely podľa pohlavia.....	10
2.2.5 Rozdiely podľa známky.....	11
3 POLOŽKOVÁ ANALÝZA	12
3.1 Porovnanie variantov testu SJM09	12
3.2 Obťažnosť	14
3.3 Medzipoložková korelácia	16
3.4 Kľúče a distraktory	18
3.5 Distribúcia úspešnosti a citlivosť	22
3.6 Neriešenosť	34
3.7 Súhrnné charakteristiky položiek	36
4 HODNOTENIE A INTERPRETÁCIA VÝSLEDKOV	38
4.1 Charakteristika testu slovenský jazyk a literatúra	38
4.2 Úspešnosť testu EČ slovenský jazyk a literatúra	39
4.2.1 Čítanie s porozumením	40
4.2.2 Jazyk	40
4.2.3 Literatúra	42
ZÁVER	44
LITERATÚRA	45

Skratky

MS	–	maturitná skúška
EČ	–	externá časť (maturitnej skúšky)
GYM	–	gymnázia
OSŠ	–	ostatné stredné školy
N	–	veľkosť štatistického súboru, počet žiakov
BA	–	Bratislavský kraj
TT	–	Trnavský kraj
TN	–	Trenčiansky kraj
NR	–	Nitriansky kraj
ZA	–	Žilinský kraj
BB	–	Banskobystrický kraj
PO	–	Prešovský kraj
KE	–	Košický kraj
Sig.	–	obojstranná signifikancia, štatistická významnosť
SJL09	–	označenie testu z slovenského jazyka
<i>P.Bis.</i>	–	Point Biserial, parameter medzipoložkovej korelácie
r	–	korelačný koeficient, koeficient vecnej signifikancie
položka (testová)-	–	príklad, úloha, otázka v teste určená na riešenie a hodnotená (0, 1) v hrubom skóre
np	–	národný priemer

Úvod

Dňa 17. marca 2009 sa konala externá časť maturitnej skúšky a písomná forma internej časti maturitnej skúšky zo slovenského jazyka a literatúry (SJL).

Cieľom externej časti (EČ) a písomnej formy internej časti (PFIČ) maturitnej skúšky (MS) je overiť a zhodnotiť tie vedomosti a zručnosti maturantov, ktoré nie je možné overiť v dostatočnej miere v ústnej forme internej časti maturitnej skúšky. Vysoká objektivita a validita skúšky zaručuje porovnateľné výsledky pre žiakov z celého Slovenska.

Správa dokladuje korektnosť a exaktnosť maturitnej skúšky a spracovania jej výsledkov. V prvej časti správy kvantifikujeme *štatistický súbor*. Údaje o počtoch žiakov sú členené z hľadiska územného, zriaďovateľa školy, typu školy a pohlavia.

V ďalšej časti *Výsledky* prezentujeme možné faktory rozdielnosti výkonov v EČ MS prostredníctvom základných štatistických charakteristík testu, distribúcie úspešnosti žiakov a výsledky spracované podľa vybraných triediacich znakov.

V časti *Položková analýza* predkladáme informácie o psychometrických charakteristikách testu, aby sme dokladovali kvalitu testu a odhaľovanie kritických položiek.

Hodnotenie a interpretácia výsledkov oboznamuje s charakteristikou testu SJL, úspešnosťou žiakov v čítaní s porozumením a v jednotlivých oblastiach jazyka a literatúry.

V *Závere* sumarizujeme štatistické zistenia smerované k hodnoteniu výkonov populačného ročníka a k overeniu meracieho nástroja, prípadne identifikujeme jeho slabiny v záujme budúceho skvalitnenia tvorby testov.

Variant vyhodnoteného testu a *Kľúč správnych odpovedí* sú uverejnené na www.nucem.sk.

Východiská testovania, základné informácie o priebehu EČ MS, o testovacích nástrojoch, metódach spracovania dát a vysvetlenie niektorých odborných pojmov, štatistických postupov a vzorcov uvádzame v samostatnom dokumente – *Príručka* (www.nucem.sk).

1 Testovaní žiaci

Do testovania v predmete slovenský jazyk a literatúra sa zapojilo 57 638 žiakov zo 723 škôl. Najviac škôl bolo z Prešovského, Košického a Bratislavského kraja, najmenej z Trnavského kraja. Štátne školy z celkového počtu tvorili 79 percent, gymnáziá boli zastúpené 30 percentami. Dievčat sa EČ MS zúčastnilo o 3 668 viac ako chlapcov.

V nasledujúcich tabuľkách uvádzame počty žiakov a škôl triedené podľa krajov, zriaďovateľa školy, typu školy, pohlavia a variantov testu.

Tab. 1 Počet škôl a žiakov podľa krajov

		Školy		Žiaci	
		počet	%	počet	%
Kraj	BA	104	14,4%	7422	12,9%
	TT	58	8,0%	4777	8,3%
	TN	64	8,9%	6540	11,3%
	NR	79	10,9%	6203	10,8%
	ZA	98	13,6%	8588	14,9%
	BB	96	13,3%	6414	11,1%
	PO	117	16,2%	9301	16,1%
	KE	107	14,8%	8393	14,6%
	Spolu	723	100,0%	57638	100,0%

Tab. 2 Počet škôl a žiakov podľa zriaďovateľa

		Školy		Žiaci	
		počet	%	počet	%
Zriaďovateľ	Štátne školy	572	79,1%	49692	86,2%
	Súkromné školy	85	11,8%	4341	7,5%
	Cirkevné školy	66	9,1%	3605	6,3%
	Spolu	723	100,0%	57638	100,0%

Tab. 3 Počet škôl a žiakov podľa typu školy

		Školy		Žiaci	
		počet	%	počet	%
Typ školy	GYM	219	30,3%	18680	32,4%
	ostatné SŠ	504	69,7%	38958	67,6%
	Spolu	723	100,0%	57638	100,0%

Tab. 4 Počet žiakov podľa pohlavia

		počet	%
Pohlavie	chlapci	26985	46,8%
	dievčatá	30653	53,2%
	Spolu	57638	100,0%

2 Výsledky

2.1 Všeobecné výsledky

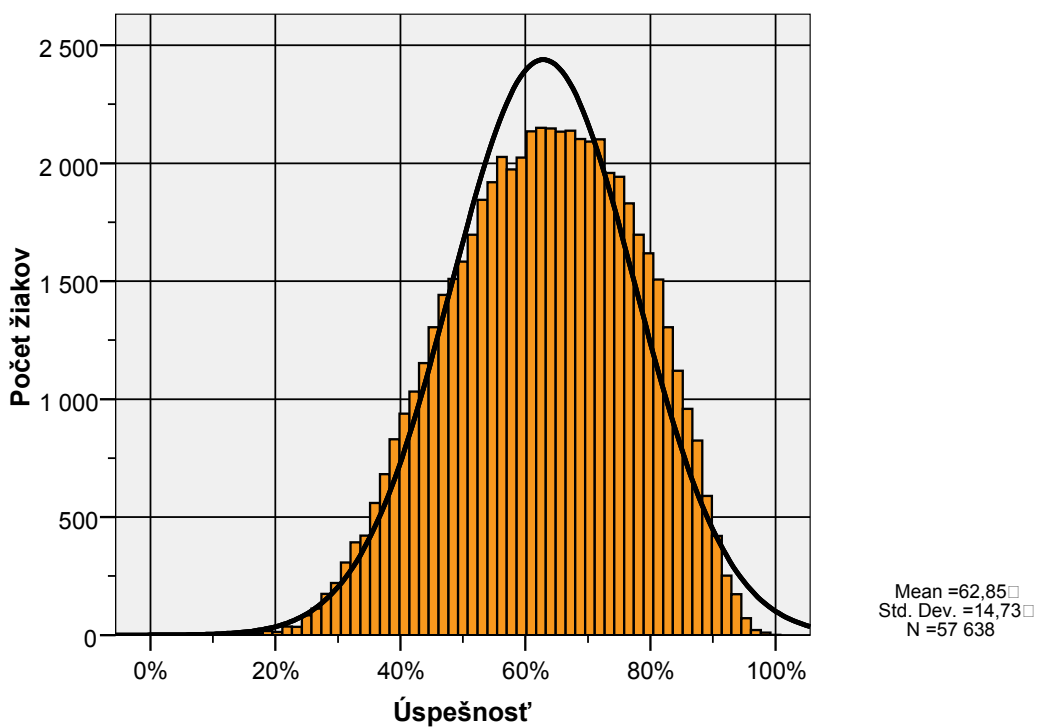
Štatistické charakteristiky v nasledujúcich tabuľkách vyjadrujú kvalitatívne znaky testu, úspešnosť žiakov ako aj kvalitu testu.

Vysvetlenie použitých charakteristík je uvedené v Príručke.

Tab. 5 Výsledné psychometrické charakteristiky percentuálnej úspešnosti testu

	Priemer
Počet testovaných žiakov	57638
Maximum	100,0
Minimum	14,1
Priemer	62,9
Štandardná odchýlka	14,7
Intervalový odhad úspešnosti populácie - dolná hranica	34,0
Intervalový odhad úspešnosti populácie - horná hranica	91,7
Štandardná chyba priemernej úspešnosti	,1
Interval spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť - dolná hranica	62,7
Interval spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť - horná hranica	63,0
Cronbachovo alfa	,88
Štandardná chyba merania pre úspešnosť	5,1
Intervalový odhad úspešnosti individuálneho žiaka	10,0

Histogram SJL09

Obr. 1 Výsledný histogram úspešnosti

Tab. 6 Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou ako 33 %

		Pohlavie		Spolu
		chlapci	dievčatá	
Typ školy	GYM	17	19	36
	ostatné SŠ	799	569	1368
Spolu		816	588	1404

Z charakteristík v Tab. 5 vidíme, že dosiahnutá priemerná úspešnosť bola 62,9 %. Najnižšia dosiahnutá úspešnosť bola 14,1 %. Dosiahli ju dvaja žiaci. Najvyššiu 100 % úspešnosť dosiahol jeden žiak.

Najúspešnejšiu skupinu žiakov, ktorí dosiahli a presiahli hranicu 90 % tvorí 970 žiakov, čo je 1,6 %. 22,3 % žiakov dosiahlo úspešnosť 50 % a nižšiu. Test SJL09 mierne lepšie diferencoval úspešnejších žiakov ako menej úspešných a slabých. Zároveň to však znamená, že prevažná väčšina (viac než 77 %) žiakov dosiahla úspešnosť vyššiu než 50 %.

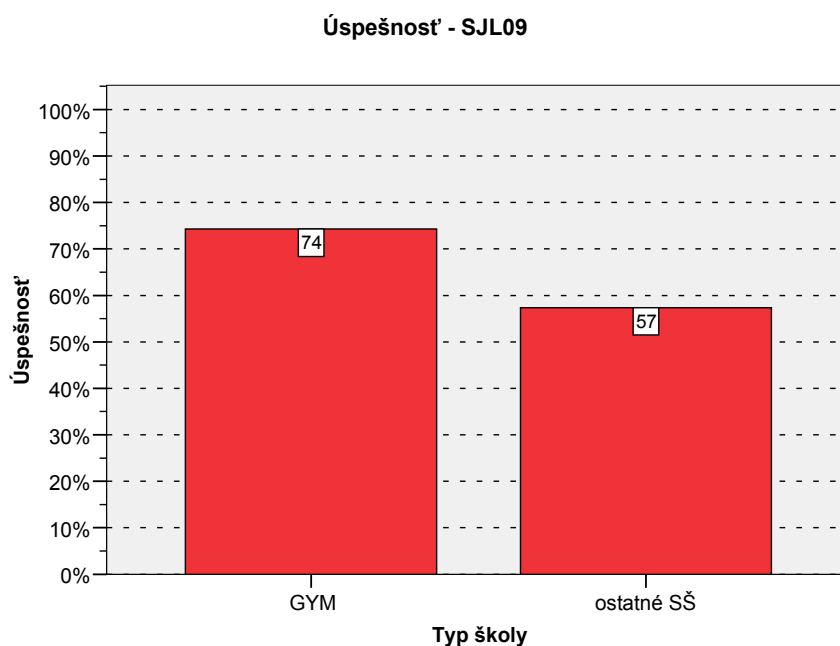
Z Tab. 6 vyčítame, že v EČ MS zo slovenského jazyka a literatúry neuspelo celkom 1 404 žiakov, čo predstavuje 2,4 %. Z toho neúspešných žiakov gymnázia bolo 36.

2.2 Analýza rozdielov vo výsledkoch

V tejto časti správy poukazujeme na rozdiely vo výsledkoch žiakov podľa typu školy, krajov, zriaďovateľa, pohlavia a známky, ktorú žiaci získali na polročnom vysvedčení v danom predmete.

Výsledky, ktoré opisujú priemernú úroveň vedomostí a zručností žiakov sú doplnené o štatistické testy a najmä o zisťovanie vecnej významnosti rozdielu. Určenie vecnej významnosti rozdielu je dôležité pri veľkých súboroch žiakov, kedy testy štatistickej významnosti rozdielov sú významné aj pri malých vecných rozdieloch výsledkov.

2.2.1 Rozdiely podľa typu škôl

Obr. 2 Úspešnosť podľa typu školy

Vyššiu priemernú úspešnosť 74,3 % dosiahli žiaci gymnázií, nižšiu 57,4 % žiaci ostatných stredných škôl. Preukázal sa tu vecne významný rozdiel priemernej úspešnosti oboch typov škôl na silnej úrovni ($r_{\text{GYM-Ost}} = 0,536$).

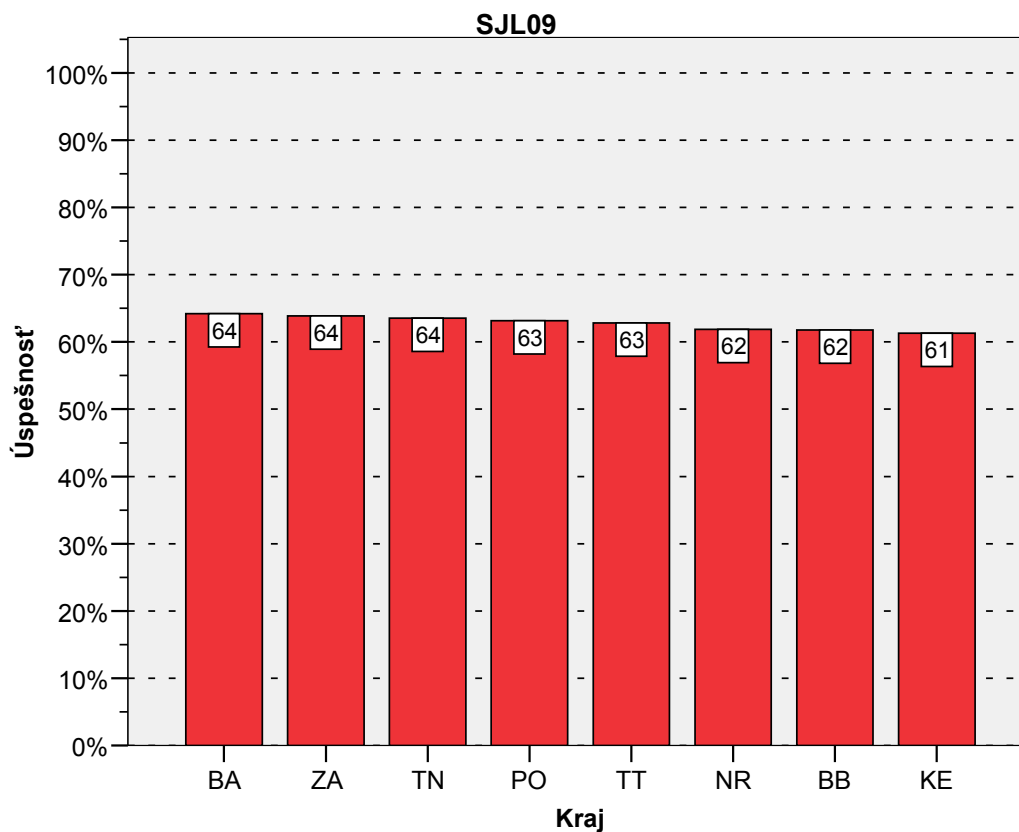
Tab. 7 Porovnanie priemernej úspešnosti podľa typov škôl s národným priemerom

Typ školy	Národný priemer = 62.9%			
	t	Stupne voľnosti	Obojstranná signifikancia	Vecná signifikancia
GYM	140,858	18683	,000	,72
ostatné SŠ	-83,488	38953	,000	,39

Od národného priemeru sa výraznejšie líšili priemerné úspešnosti žiakov gymnázií, ktoré boli vyššie ako národný priemer. Ostatné stredné školy mali priemerné úspešnosti žiakov nižšiu ako národný priemer. Tento rozdiel je na úrovni veľmi silnej vecnej signifikancie ($r_{\text{GYM-np}} = 0,72$, $r_{\text{Ost-np}} = 0,39$).

2.2.2 Rozdiely podľa krajov

Z výsledkov štatistických analýz vyplýva, že úspešnosť v teste zo SJL bola vo všetkých krajoch porovnateľná. Rozdiel najúspešnejšieho Bratislavského kraja a kraja Košického s najmenšou úspešnosťou je len 3 %, čo neznamena ani len veľmi miernu vecnú signifikanciu rozdielu.

Obr. 3 Úspešnosť podľa krajov

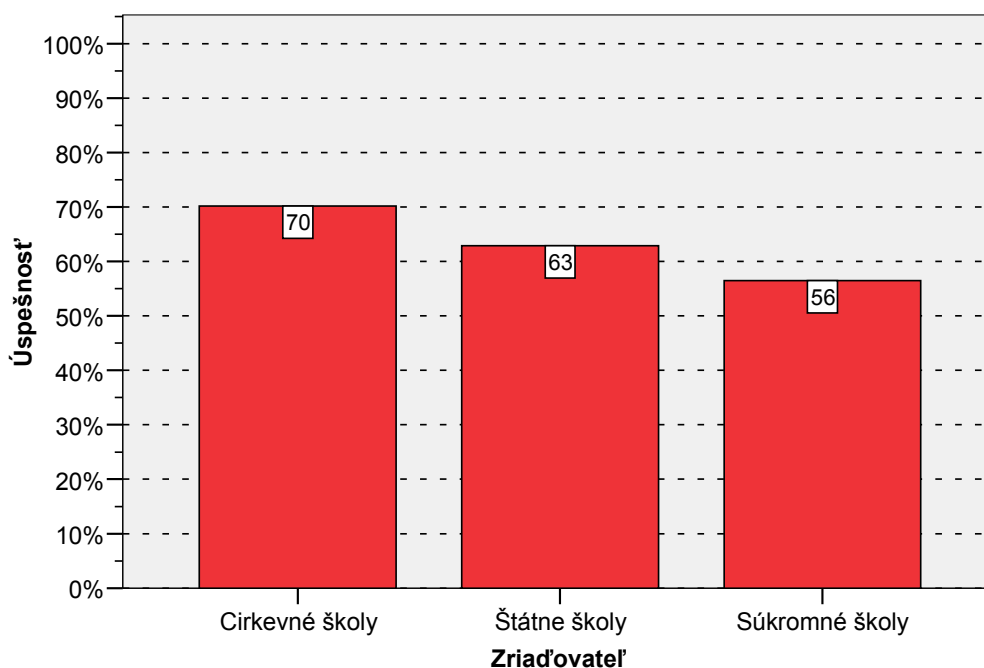
Tab. 8 Porovnanie priemernej úspešnosti krajov s národným priemerom

Kraj	Národný priemer = 62.9%			
	t	df	Sig. (2-tailed)	Vecná signifikancia
BA	7,463	7421	,000	,09
TT	-,356	4776	,722	,01
TN	3,581	6539	,000	,04
NR	-5,495	6202	,000	,07
ZA	6,395	8587	,000	,07
BB	-6,058	6413	,000	,08
PO	1,621	9300	,105	,02
KE	-9,819	8392	,000	,11

Podobný záver môžeme vysloviť o rozdieloch medzi priemernými úspešnosťami krajov a národným priemerom (Tab. 8) – len najslabší (v tomto prípade Košický) kraj sa líši od národného priemeru na veľmi miernej úrovni vecnej signifikancie ($r_{KE-np} = 0,11$).

2.2.3 Rozdiely podľa zriaďovateľa

Úspešnosť - SJL09

Obr. 4 Úspešnosť podľa zriaďovateľa

Málo proporčné rozdelenie početností medzi školami podľa zriaďovateľa sa odzrkadlilo v úrovni vecnej signifikancie. Preukázalo sa len medzi priemernými výkonmi žiakov cirkevných a súkromných škôl na strednej úrovni ($r_{Sukr-Cirk} = 0,447$). Ostatné rozdiely sú na veľmi miernej úrovni vecnej signifikancie.

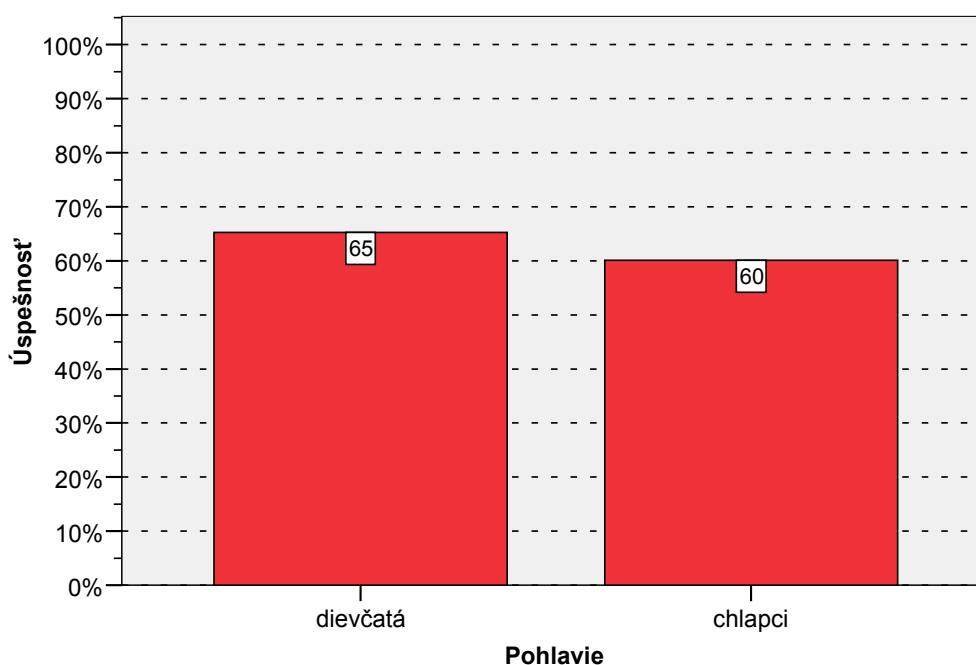
Tab.9 Porovnanie priemerov podľa zriaďovateľa s národným priemerom

Zriaďovateľ	Národný priemer = 62.9%			Vecná signifikancia
	t	df	Sig. (2-tailed)	
Státne školy	-,338	49690	,735	,00
Súkromné školy	-30,956	4341	,000	,43
Cirkevné školy	32,024	3604	,000	,47

Strednú vecnú významnosť rozdielu od národného priemeru má iba nižšia úspešnosť žiakov súkromných a vyššia úspešnosť žiakov cirkevných škôl.

2.2.4 Rozdiely podľa pohlavia

Úspešnosť - SJL09

Obr. 5 Úspešnosť podľa pohlavia

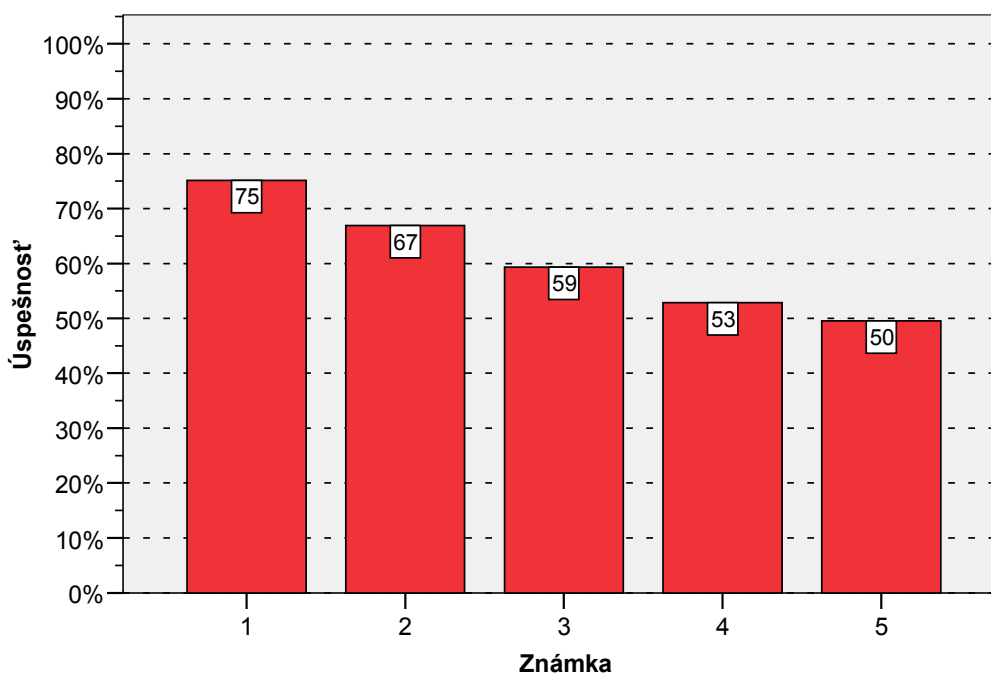
Lepší priemerný výkon dievčat sa líšil od priemerného výkonu chlapcov na veľmi miernej úrovni vecnej signifikancie. Rozdiely priemerných výkonov oboch skupín od národného priemeru boli takisto veľmi mierne vecne signifikantné.

Tab. 10 Porovnanie priemerov podľa pohlavia s národným priemerom

Pohlavie	Národný priemer = 62.9%			Vecná signifikancia
	t	df	Sig. (2-tailed)	
chlapci	-32,406	26984	,000	,19
dievčatá	28,110	30652	,000	,16

2.2.5 Rozdiely podľa známky

Úspešnosť - SJL09

Obr. 6 Úspešnosť podľa známky

Tab. 11 Porovnanie priemerov podľa známky s národným priemerom

Známka	Národný priemer = 62.9%			
	t	df	Sig. (2-tailed)	Vecná signifikancia
1	106,643	10616	,000	,72
2	40,433	16512	,000	,30
3	-37,104	17623	,000	,27
4	-84,819	10660	,000	,63
5	-49,187	1925	,000	,75
neuviedli	-15,827	296	,000	,68

Podľa očakávania najväčšie rozdiely v priemerných výkonoch sme zaznamenali medzi žiakmi s polročným hodnotením 1 a 5 ($r_{1-5} = 0,615$). Väčšiu vecnú významnosť dosiahol rozdiel medzi žiakmi so známками 1 a 4 ($r_{1-4} = 0,68$); 1 a 3 ($r_{1-3} = 0,52$); 2 a 4 ($r_{2-4} = 0,48$); 2 a 5 ($r_{2-5} = 0,386$); 1 a 2 ($r_{1-2} = 0,308$). Ďalšie rozdiely mali len úroveň veľmi miernej vecnej signifikancie alebo sú zanedbateľné: 3 a 4 ($r_{3-4} = 0,243$); 3 a 5 ($r_{3-5} = 0,224$); 4 a 5 ($r_{4-5} = 0,097$).

V súlade s týmto sú vecné signifikancie rozdielov priemerných úspešností pre jednotlivé známky a národného priemeru.

3 Položková analýza

Testy externej časti maturity sú pripravované tímami odborníkov podľa cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov zo SJL.

Na to, aby sme mohli výsledky testu považovať za spoľahlivé, musíme poznať vlastnosti testu. V tejto časti analýzy predkladáme okrem základných psychometrických charakteristík testu aj vlastnosti jednotlivých položiek, ich obťažnosť, citlivosť, neriešenosť, analýzu distraktorov a medzipoložkovú koreláciu, ktoré dokladujú charakter a kvalitu testu. Postupne odkrývame dôvody, pre ktoré niektoré položky budeme považovať za kritické, iné akceptovať ako vhodné, podieľajúce sa na dobrej kvalite testu.

3.1 Porovnanie variantov testu SJM09

O administrácii variantov testu môžeme povedať, že bolo proporčné z viacerých hľadísk (územného, inštitucionálneho a rodového), čo dokladuje *Tab. 12*.

Tab. 12 Podiel žiakov podľa kraja, zriaďovateľa, typu školy pohlavia a variantov

		Variant	
		1840	1845
		%	%
Kraj	BA	50,6%	49,4%
	TT	50,4%	49,6%
	TN	50,5%	49,5%
	NR	50,1%	49,9%
	ZA	50,3%	49,7%
	BB	50,4%	49,6%
	PO	50,4%	49,6%
	KE	50,3%	49,7%
Zriaďovateľ	Štátne školy	50,3%	49,7%
	Súkromné školy	50,8%	49,2%
	Cirkevné školy	50,7%	49,3%
Typ školy	GYM	50,2%	49,8%
	ostatné SŠ	50,4%	49,6%
Pohlavie	chlapci	50,3%	49,7%
	dievčatá	50,4%	49,6%

Tab. 13 Úspešnosť žiakov podľa variantov testu

	Variant	N	Priemer	Smerodajná odchýlka	Štd. chyba priemeru
uspes	1840	29032	60,6246	14,72033	,08639
	1845	28606	61,2287	14,75718	,08725

Vzhľadom na to, že medzi variantmi sú štatisticky významné rozdiely priemerných úspešností bola vykonaná podrobná analýza rozdielov oboch variantov.

Tab. 14 predstavuje výber položiek s najvyššou vecnou signifikanciou rozdielov úspešností. Vidíme, že rozdiel medzi dosiahnutou priemernou úspešnosťou v uvedených variantoch po položkách nie je vecne významný.

Tab. 14 Percentuálna obťažnosť položiek vo variantoch a vecná signifikancia rozdielov

	Položka	Obťažnosť	Obťažnosť 2	Vecná signifikancia
36	36	57,2	69,4	-,126
14	14	51,3	63,2	-,120
15	15	5,8	11,6	-,103
44	44	66,7	72,6	-,064
28	28	25,9	21,6	,050
56	56	14,2	10,7	,053
48	48	38,7	33,6	,053
51	51	22,2	17,9	,054
55	55	16,6	12,8	,054
9	9	56,4	50,8	,056
46	46	52,6	47,0	,056
60	60	54,8	47,9	,069
53	53	4,4	1,9	,071
17	17	34,6	25,8	,096

Poznámka: Označenie položiek v Tab. 14 zodpovedá zástupnému variantu 1840, položky druhého variantu 1845 sme pre potreby porovnávania variantov po položkách usporiadali podľa poradia vo variante 1840. Stĺpce „Obťažnosť“ a „Obťažnosť 2“ sa vzťahujú k variantom testu 1840 a 1845.

Tab. 15 Reliabilita testu SJL09, variant 1840 a 1845

Variant	Cronbachova alfa
1840	,872
1845	,876

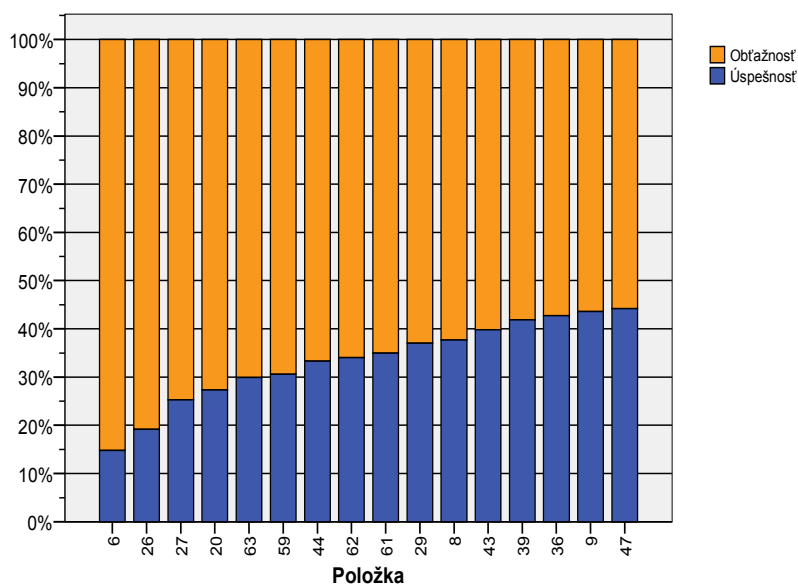
Na základe výsledkov analýzy rozdielov variantov testu SJL09 možno konštatovať, že varianty 1840 a 1845 sú ekvivalentné. V ďalších analýzach sme preto pre štatistické postupy použili variant 1840. Číslovanie položiek v ďalších analýzach zodpovedá tomuto variantu.

3.2 Obťažnosť

Testové položky v Obr. 7 sú usporiadané zostupne podľa obťažnosti.

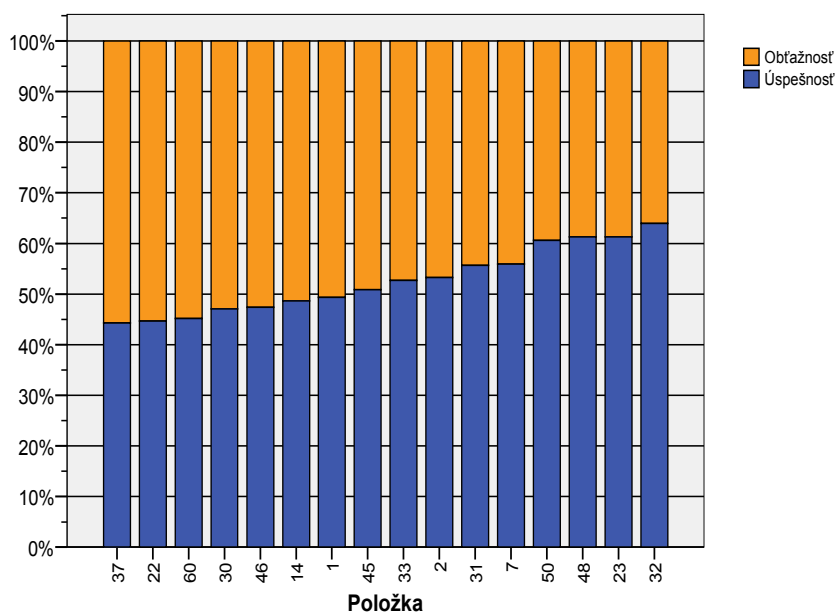
a)

Obťažnosť - úspešnosť položiek: SJL09 - variant 1840

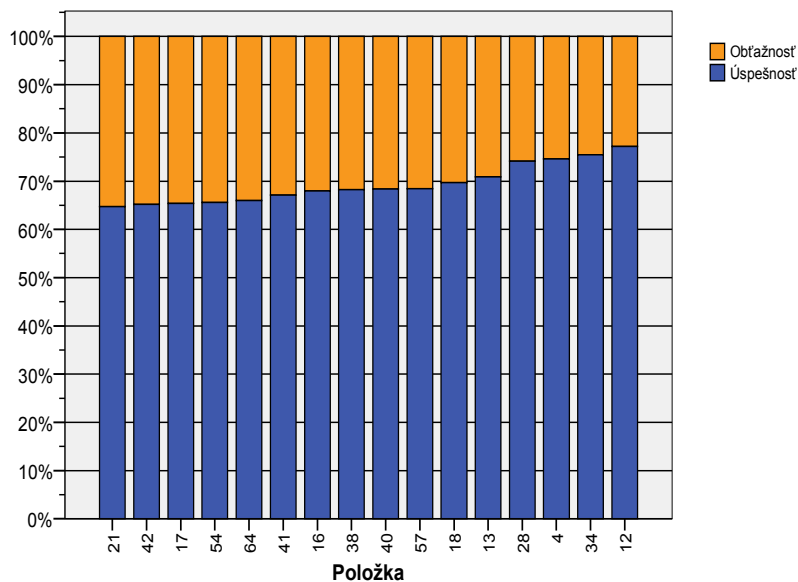
b)

Obťažnosť - úspešnosť položiek: SJL09 - variant 1840

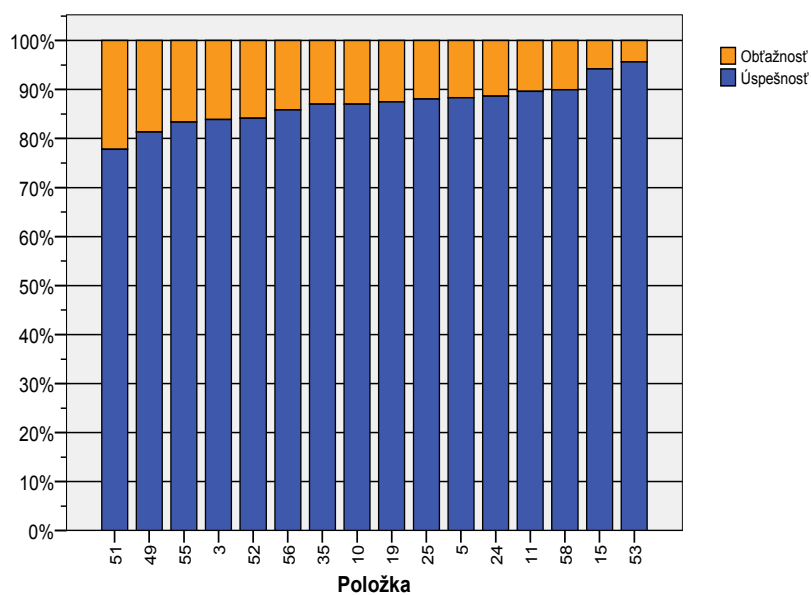
c)

Obťažnosť - úspešnosť položiek: SJL09 - variant 1840

d)

Obťažnosť - úspešnosť položiek: SJL09 - variant 1840

Obr. 7 Grafy obťažnosti položiek v jednotlivých častiach testu

Test SJL09 obsahuje dve veľmi obťažné položky (6 a 26). Neobsahuje extrémne ťažké položky. V celom teste obťažnosť pod 20 % dosiahlo 13 položiek (49, 55, 3, 52, 56, 35, 10, 19, 25, 5, 24, 11 a 58) a obťažnosť pod 10 % dve položky (53 a 15).

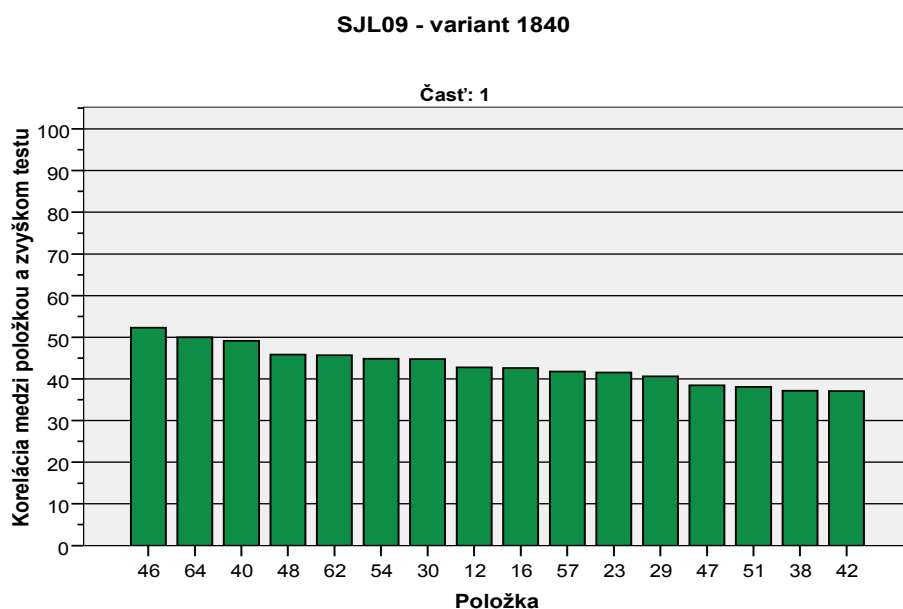
Test obsahoval 12 položiek s miernou až strednou vecnou signifikanciou, ktoré boli náročnejšie pre žiakov ostatných škôl ako žiakov gymnázií. Zaujímavá je položka 44, ktorá bola nevýznamne ľahšia pre žiakov ostatných stredných škôl.

Ďalej obsahoval 11 položiek s veľmi miernou vecnou signifikanciou rozdielov v úspešnosti riešenia daných položiek podľa pohlavia.

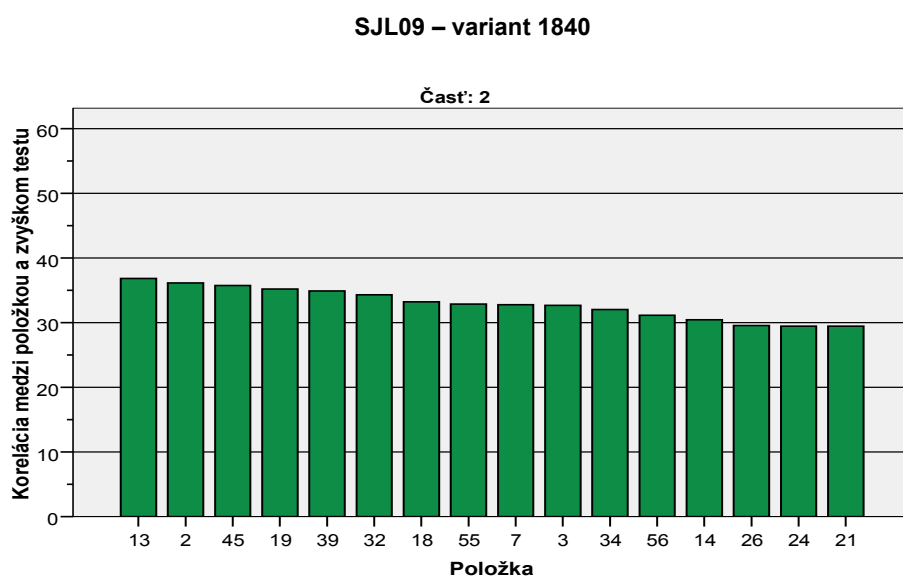
3.3 Medzipoložková korelácia

V nasledujúcom grafe sú usporiadané položky podľa stonásobku koeficientu *P. Bis* medzipoložkovej korelácie. Hodnoty nižšie ako 20 považujeme za kritické.

a)

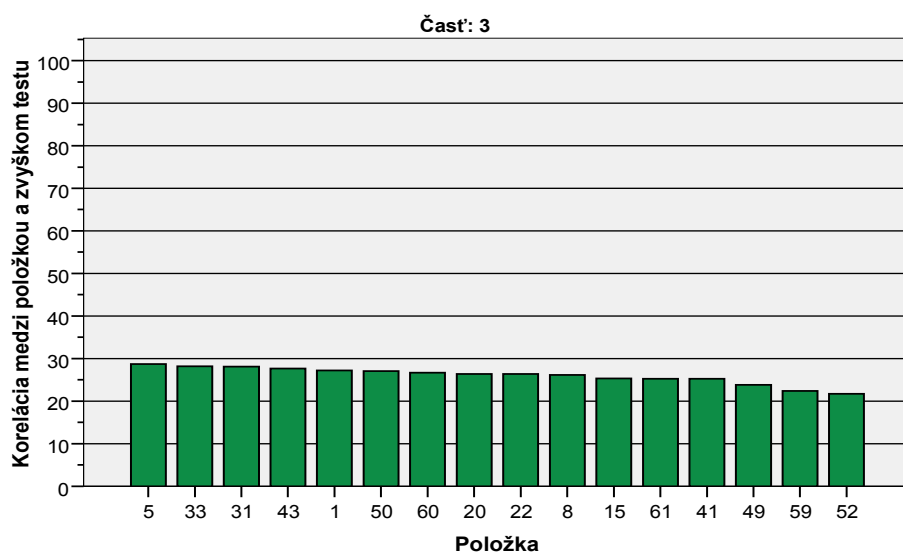
b)

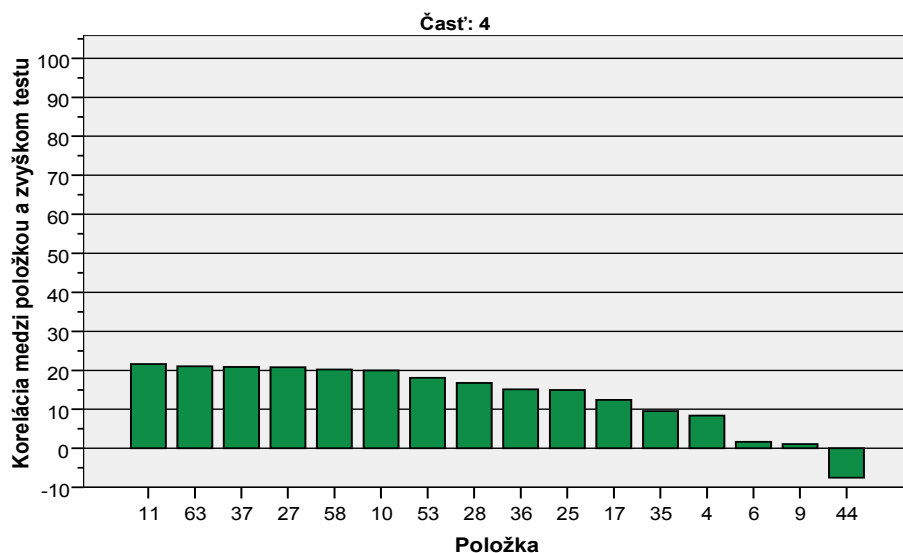
c)

SJL09 - variant 1840

d)

SJL09 - variant 1840

Obr. 8 Položky podľa medzipoložkovej korelácie (*P. Bis.*)

Kritické hodnoty medzipoložkovej korelácie dosahujú položky 53, 28, 36, 25, 17, 35, 4, 6, 9 a najmä 44.

3.4 Kľúče a distraktory

V tejto časti sa budeme venovať položkám s výberom odpovede¹.

Tab. 16 Položky s výberom odpovede – analýza distraktorov

Položky 1 – 5

		A01	B01	C01	D01	X01
1	P. Bis.	-,15	,27	-,13	-,07	-,06
2	p	,19	,49	,20	,10	,01
3	N	5537,00	14327,00	5940,00	3022,00	204,00

		A02	B02	C02	D02	X02
1	P. Bis.	-,21	-,25	,36	-,03	-,06
2	p	,18	,14	,53	,14	,01
3	N	5258,00	4064,00	15457,00	3996,00	252,00

		A03	B03	C03	D03	X03
1	P. Bis.	-,24	-,08	,33	-,17	-,07
2	p	,10	,02	,84	,04	,00
3	N	2827,00	641,00	24350,00	1116,00	96,00

		A04	B04	C04	D04	X04
1	P. Bis.	,08	-,04	-,07	-,01	-,03
2	p	,75	,02	,22	,02	,00
3	N	21649,00	482,00	6298,00	531,00	70,00

		A05	B05	C05	D05	X05
1	P. Bis.	-,25	,29	-,10	-,07	-,04
2	p	,08	,88	,02	,02	,00
3	N	2272,00	25643,00	555,00	520,00	35,00

Položky 9 – 13

		A09	B09	C09	D09	X09
1	P. Bis.	,01	,09	-,12	-,15	-,07
2	p	,44	,49	,03	,03	,01
3	N	12662,00	14326,00	861,00	983,00	197,00

		A10	B10	C10	D10	X10
1	P. Bis.	-,11	-,13	,20	-,10	-,03
2	p	,03	,03	,87	,07	,00
3	N	835,00	845,00	25265,00	2026,00	54,00

		A11	B11	C11	D11	X11
1	P. Bis.	-,14	,22	-,13	-,07	-,06
2	p	,04	,90	,03	,03	,00
3	N	1297,00	26028,00	819,00	796,00	91,00

¹ Podrobnejšie informácie o kľúčoch a distraktoroch nájde záujemca v Príručke.

		A12	B12	C12	D12	X12
1	P. Bis.	-,20	-,21	-,25	,43	-,08
2	p	,07	,05	,10	,77	,01
3	N	2039,00	1565,00	2844,00	22405,00	169,00

		A13	B13	C13	D13	X13
1	P. Bis.	,37	-,20	-,19	-,17	-,08
2	p	,71	,05	,11	,12	,00
3	N	20573,00	1573,00	3295,00	3461,00	129,00

Položky 17 – 21

		A17	B17	C17	D17	vx10
1	P. Bis.	-,07	-,06	-,08	,12	-,05
2	p	,01	,25	,08	,65	,00
3	N	274,00	7236,00	2428,00	18990,00	98,00

		A18	B18	C18	D18	X18
1	P. Bis.	-,19	-,14	-,16	,33	-,07
2	p	,11	,10	,09	,70	,01
3	N	3112,00	2879,00	2537,00	20232,00	268,00

		A19	B19	C19	D19	X19
1	P. Bis.	-,15	,35	-,16	-,25	-,07
2	p	,03	,87	,04	,06	,00
3	N	803,00	25398,00	1095,00	1639,00	94,00

		A20	B20	C20	D20	X20
1	P. Bis.	-,21	,26	-,15	-,05	-,07
2	p	,11	,27	,02	,59	,01
3	N	3156,00	7939,00	621,00	17111,00	189,00

		A21	B21	C21	D21	X21
1	P. Bis.	-,14	-,17	,29	-,12	-,11
2	p	,23	,06	,65	,05	,02
3	N	6546,00	1827,00	18796,00	1350,00	510,00

Položky 25 – 29

		A25	B25	C25	D25	X25
1	P. Bis.	-,12	-,06	,15	-,05	-,06
2	p	,10	,01	,88	,00	,00
3	N	2983,00	288,00	25569,00	129,00	60,00

		A26	B26	C26	D26	X26
1	P. Bis.	,30	-,05	-,08	-,11	-,09
2	p	,19	,37	,19	,23	,02
3	N	5570,00	10684,00	5403,00	6811,00	559,00

		A27	B27	C27	D27	X27
1	P. Bis.	,21	-,27	-,04	,10	-,04
2	p	,25	,38	,01	,35	,01
3	N	7333,00	11169,00	262,00	10024,00	233,00

		A28	B28	C28	D28	X28
1	P. Bis.	-,14	,17	,01	-,10	-,07
2	p	,15	,74	,06	,05	,01
3	N	4281,00	21520,00	1651,00	1347,00	228,00

		A29	B29	C29	D29	X29
1	P. Bis.	-,22	-,13	,41	-,11	-,11
2	p	,19	,17	,37	,26	,01
3	N	5554,00	4944,00	10746,00	7460,00	324,00

Položky 33 – 37

		A33	B33	C33	D33	X33
1	P. Bis.	-,15	-,15	,28	-,08	-,08
2	p	,15	,10	,53	,21	,01
3	N	4386,00	2786,00	15301,00	6229,00	327,00

		A34	B34	C34	D34	X34
1	P. Bis.	-,15	,32	-,14	-,19	-,09
2	p	,10	,75	,04	,09	,01
3	N	2924,00	21917,00	1243,00	2739,00	204,00

		A35	B35	C35	D35	X35
1	P. Bis.	-,10	-,03	,10	-,01	-,05
2	p	,04	,04	,87	,04	,00
3	N	1183,00	1272,00	25258,00	1218,00	97,00

		A36	B36	C36	D36	X36
1	P. Bis.	,15	-,15	,03	-,04	-,06
2	p	,43	,32	,21	,04	,01
3	N	12414,00	9177,00	6109,00	1113,00	214,00

		A37	B37	C37	D37	X37
1	P. Bis.	-,15	-,05	,21	-,05	-,08
2	p	,17	,19	,44	,19	,02
3	N	4821,00	5390,00	12862,00	5377,00	578,00

Položky 41 – 45

		A41	B41	C41	D41	X41
1	P. Bis.	-,05	,25	-,19	-,11	-,05
2	p	,01	,67	,24	,08	,00
3	N	352,00	19489,00	6890,00	2198,00	97,00

		A42	B42	C42	D42	X42
1	P. Bis.	-,16	-,17	-,21	,37	-,08
2	p	,08	,14	,13	,65	,00
3	N	2187,00	4115,00	3680,00	18915,00	124,00

		A43	B43	C43	D43	X43
1	P. Bis.	-,20	,01	,28	-,14	-,10
2	p	,25	,24	,40	,10	,02
3	N	7120,00	6867,00	11566,00	2928,00	549,00

		A44	B44	C44	D44	X44
1	P. Bis.	,15	-,07	-,10	,00	-,08
2	p	,37	,33	,09	,20	,01
3	N	10652,00	9671,00	2518,00	5882,00	306,00

		A45	B45	C45	D45	X45
1	P. Bis.	,02	-,24	,36	-,23	-,09
2	p	,13	,21	,51	,14	,01
3	N	3874,00	6017,00	14768,00	4157,00	209,00

Položky 49 – 53

		A49	B49	C49	D49	X49
1	P. Bis.	-,10	-,11	-,18	,24	-,10
2	p	,11	,02	,05	,81	,01
3	N	3266,00	539,00	1331,00	23608,00	282,00

		A50	B50	C50	D50	X50
1	P. Bis.	-,19	-,12	,27	-,08	-,08
2	p	,12	,25	,61	,02	,01
3	N	3436,00	7263,00	17603,00	496,00	230,00

		A51	B51	C51	D51	X51
1	P. Bis.	-,21	-,20	-,15	,38	-,13
2	p	,09	,07	,04	,78	,01
3	N	2718,00	2156,00	1208,00	22599,00	340,00

		A52	B52	C52	D52	X52
1	P. Bis.	,22	-,12	-,16	-,09	-,09
2	p	,84	,12	,02	,01	,01
3	N	24436,00	3350,00	646,00	397,00	200,00

		A53	B53	C53	D53	X53
1	P. Bis.	-,08	-,09	,18	-,10	-,09
2	p	,01	,02	,96	,01	,01
3	N	254,00	558,00	27769,00	290,00	161,00

Položky 57 – 61

		A57	B57	C57	D57	X57
1	P. Bis.	-,18	-,21	-,23	,42	-,12
2	p	,04	,18	,08	,68	,02
3	N	1227,00	5218,00	2227,00	19862,00	495,00

		A58	B58	C58	D58	X58
1	P. Bis.	-,06	-,11	,20	-,11	-,12
2	p	,03	,03	,90	,03	,01
3	N	905,00	894,00	26120,00	778,00	326,00

		A59	B59	C59	D59	X59
1	P. Bis.	-,08	,22	-,24	,06	-,16
2	p	,13	,31	,13	,41	,02
3	N	3739,00	8882,00	3846,00	11894,00	662,00

		A60	B60	C60	D60	X60
1	P. Bis.	,00	-,24	-,03	,27	-,13
2	p	,12	,24	,17	,45	,02
3	N	3533,00	6853,00	4893,00	13112,00	620,00

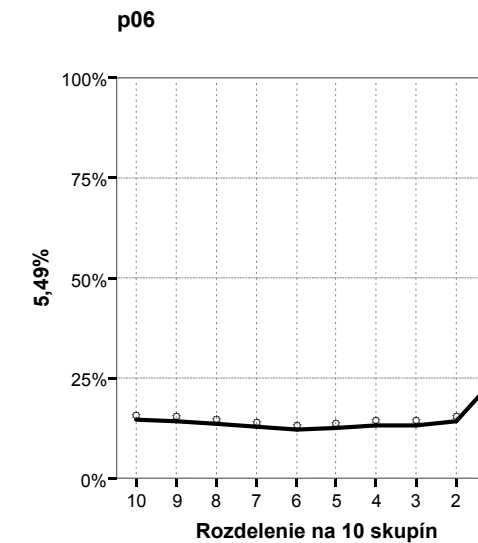
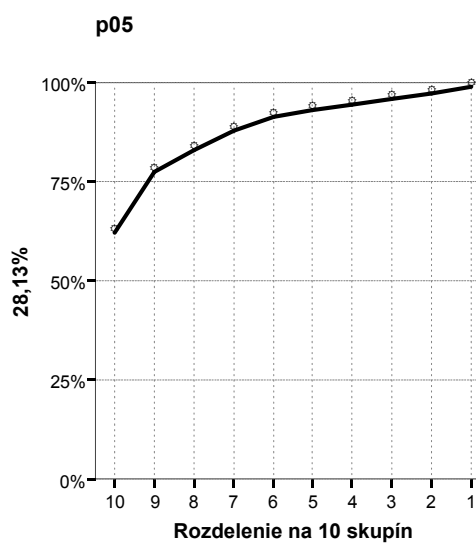
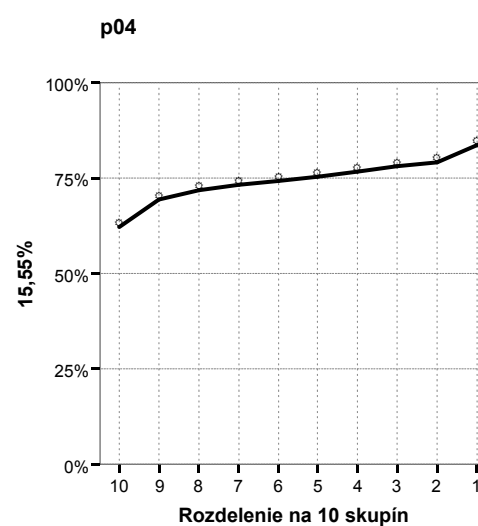
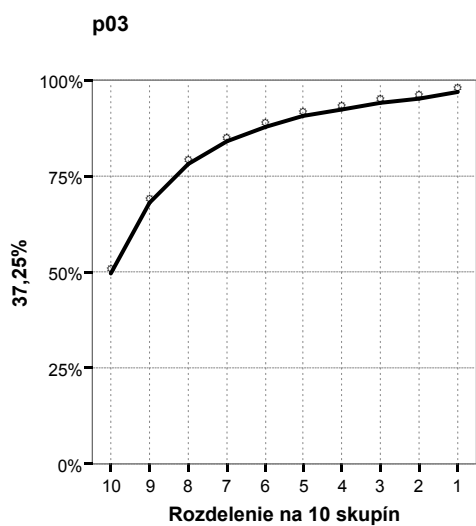
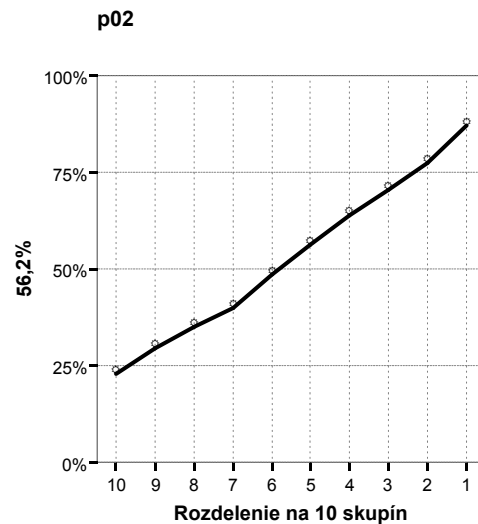
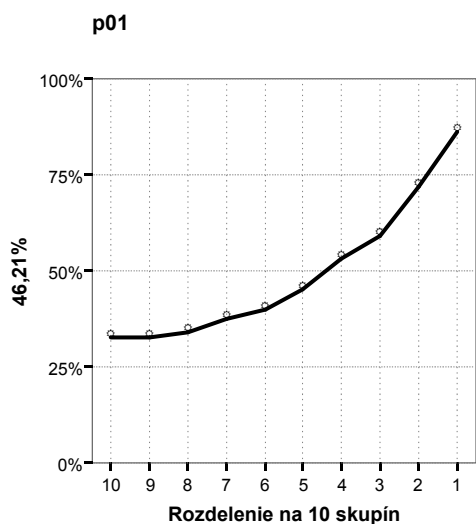
		A61	B61	C61	D61	X61
1	P. Bis.	,25	-,21	-,02	-,05	-,13
2	p	,35	,13	,18	,32	,02
3	N	10148,00	3769,00	5341,00	9275,00	494,00

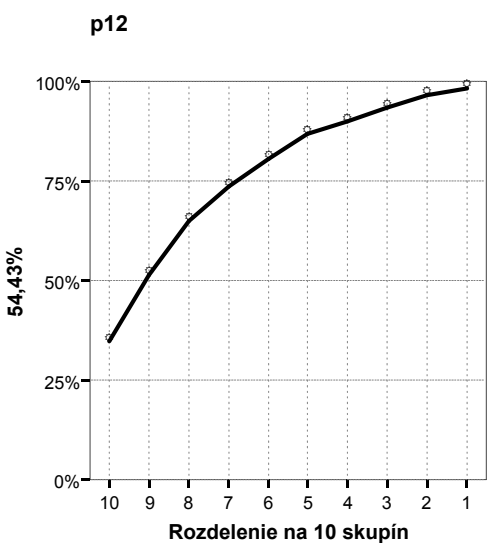
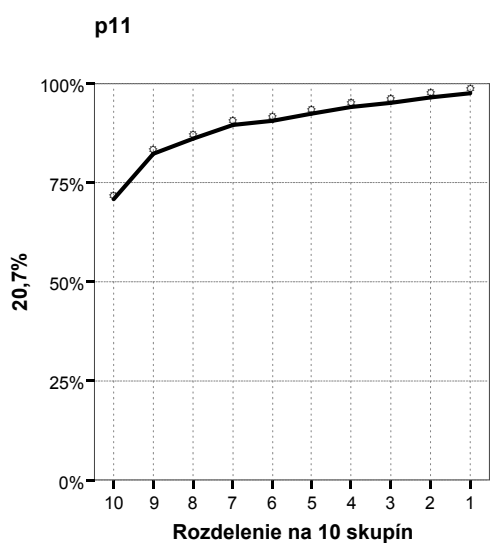
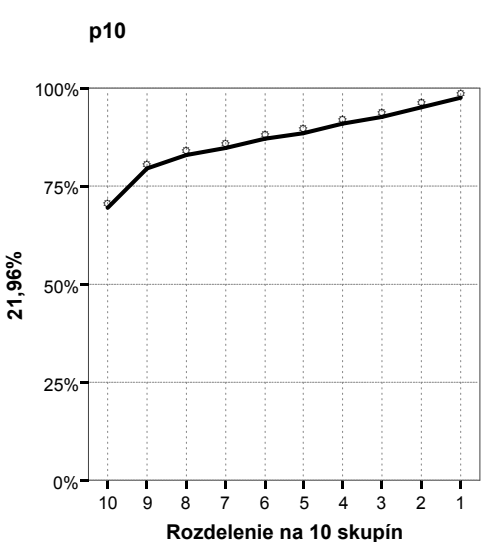
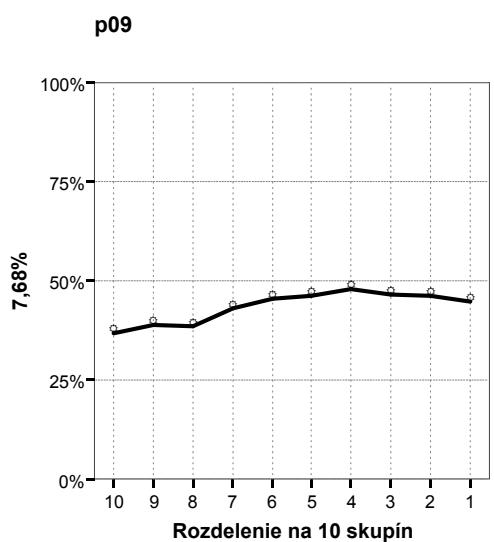
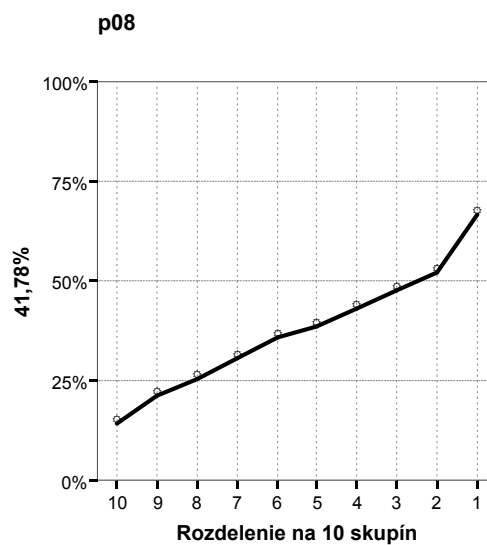
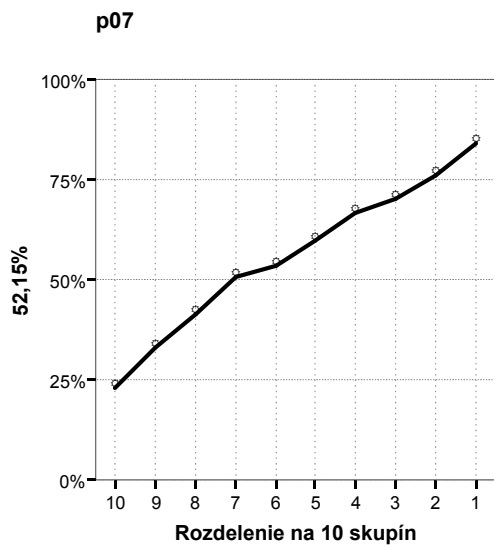
Medzi položkami s výberom odpovede 10 položiek zaznamenalo nepriaznivé parametre. Položky 9, 11, 28, 36, 44 nedostatočne rozlišovali medzi úspešnými a slabšími žiakmi a zároveň niektorý distraktor v kritickej miere volili aj niektorí úspešní žiaci. Položky 27, 43, 45, 59 a 60 nemajú kritickú hodnotu parametra P. Bis., teda uspokojivo diferencujú žiakov, ale niektoré distraktory označené farebne volili aj úspešní žiaci. Samozrejme, niektoré položky mali príliš nízku hodnotu medzipoložkovej P. Bis. pri správnej odpovedi a vhodné (teda záporné) hodnoty pri distraktoroch, tieto však v tejto časti nespomínáme.

3.5 Distribúcia úspešnosti a citlivosť

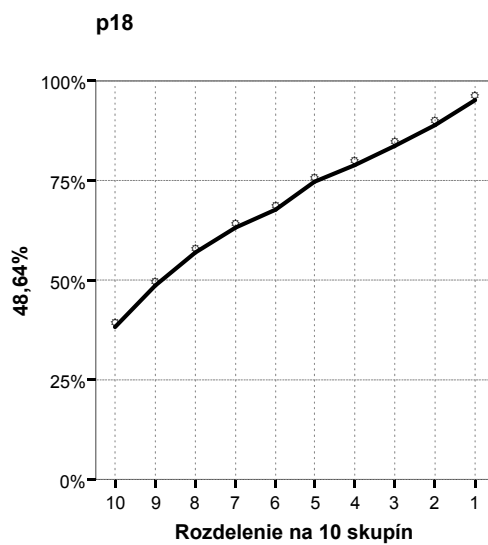
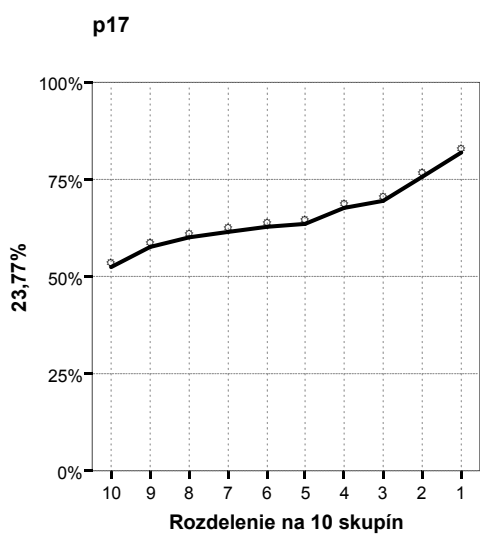
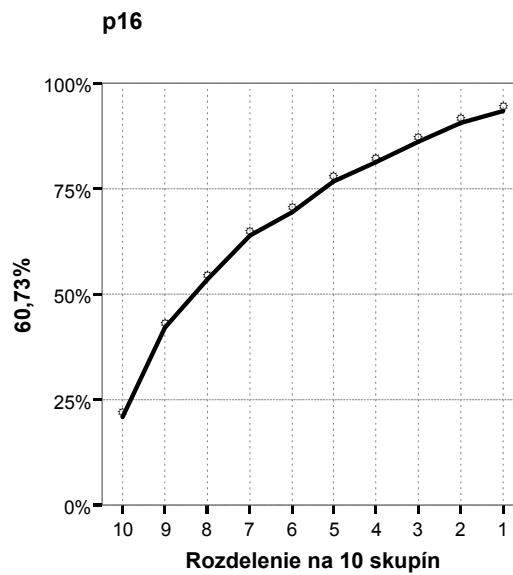
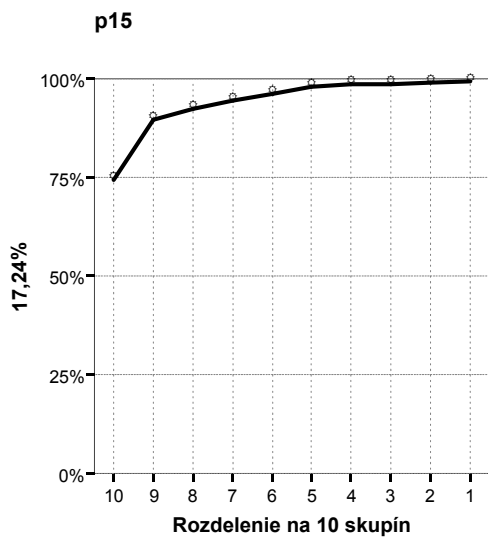
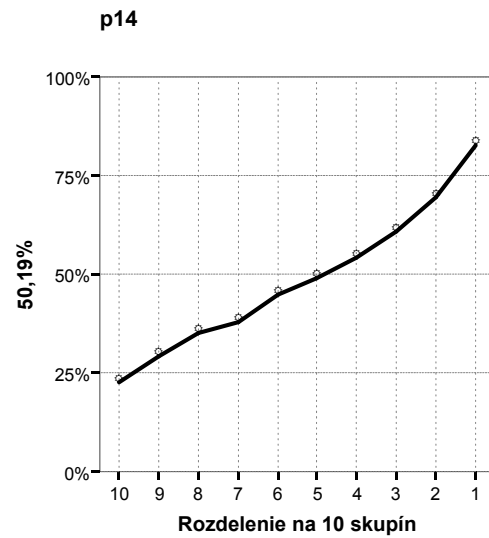
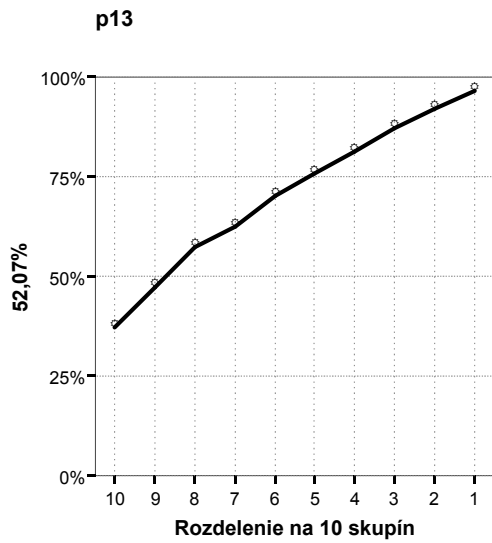
Pri tejto analýze by sme mali byť pozorní k položkám s citlivosťou nižšou ako 20 % a zvlášť k takým, ktoré majú citlivosť nižšiu ako 10 %². Citlivosť väčšiny položiek je veľmi dobrá.

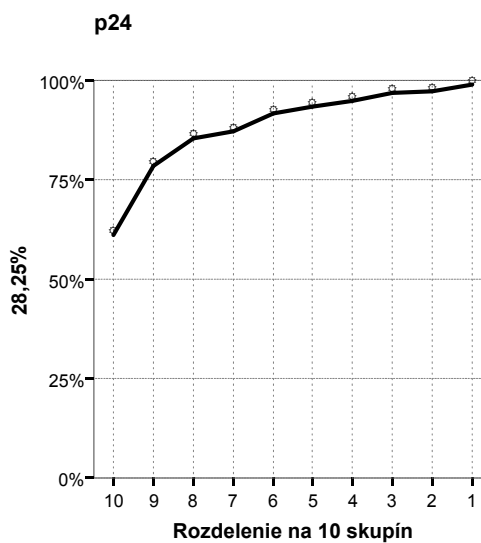
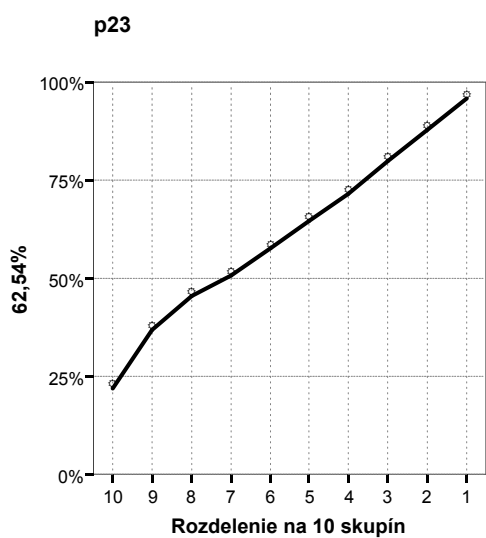
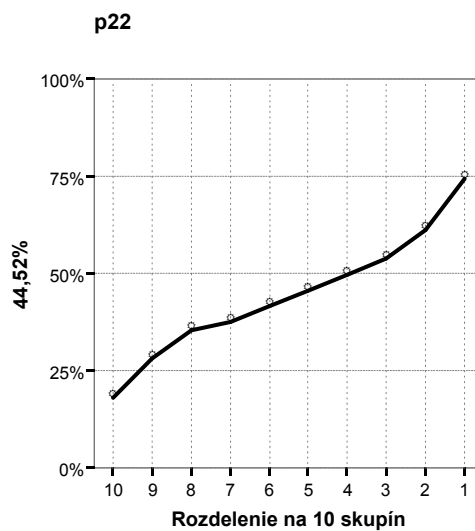
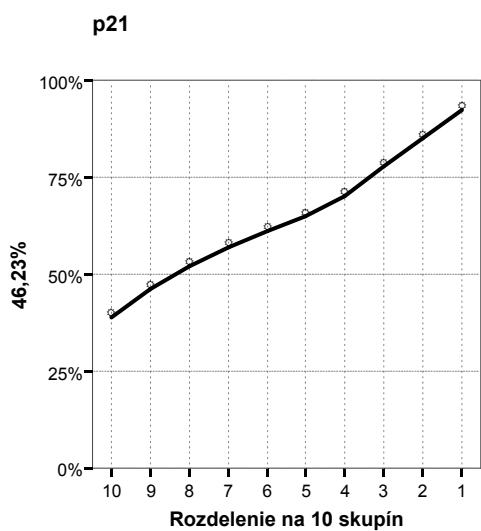
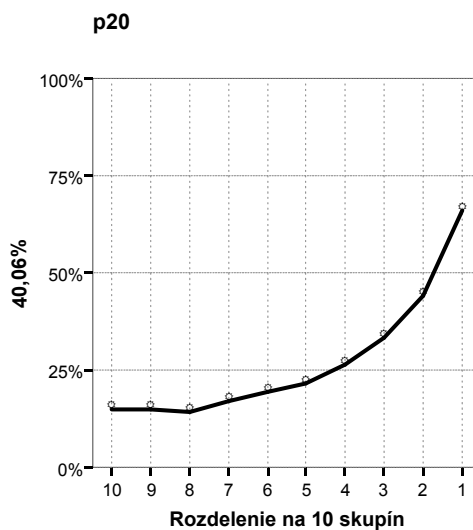
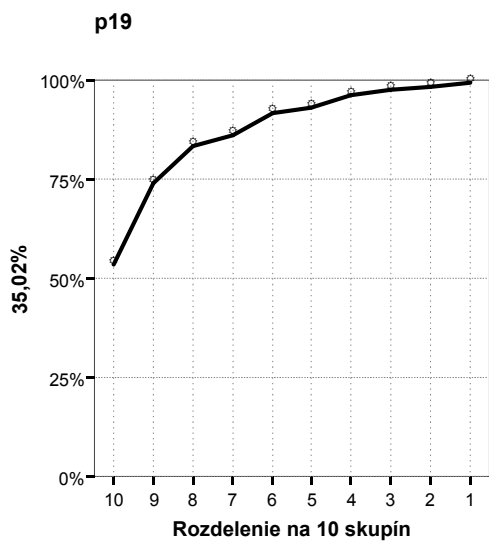
² Podrobnejšie informácie o distribúcii úspešnosti nájde záujemca v Príručke.

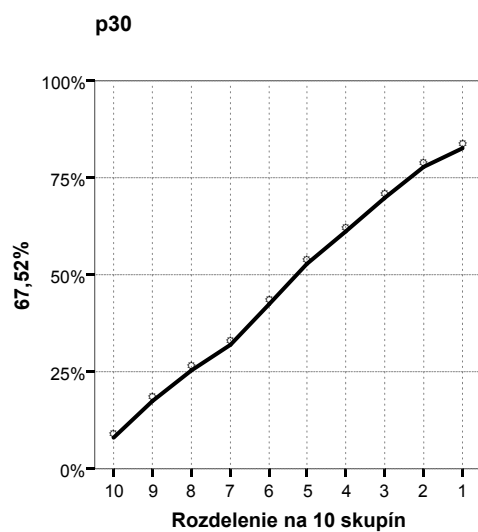
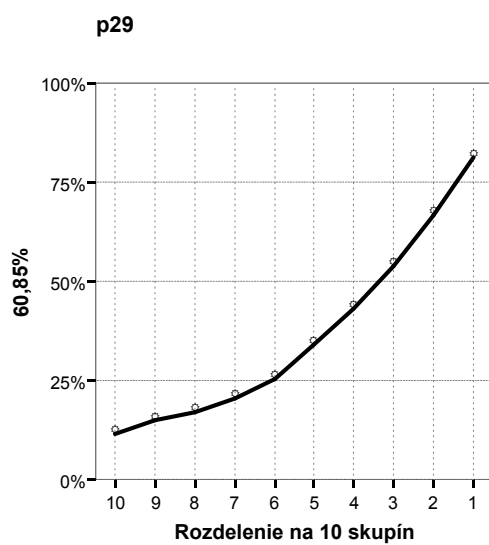
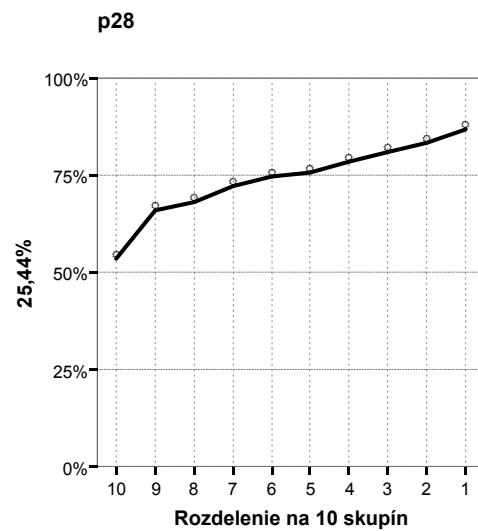
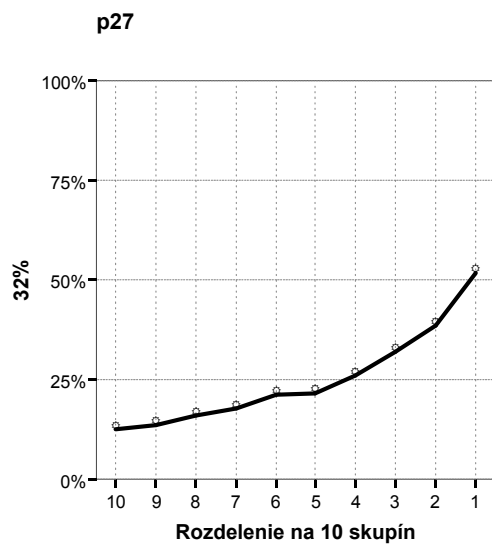
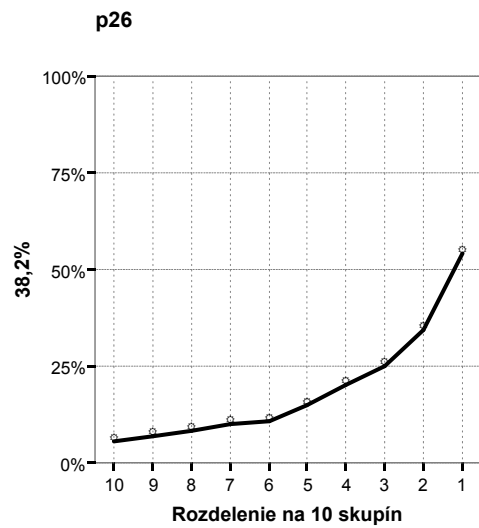
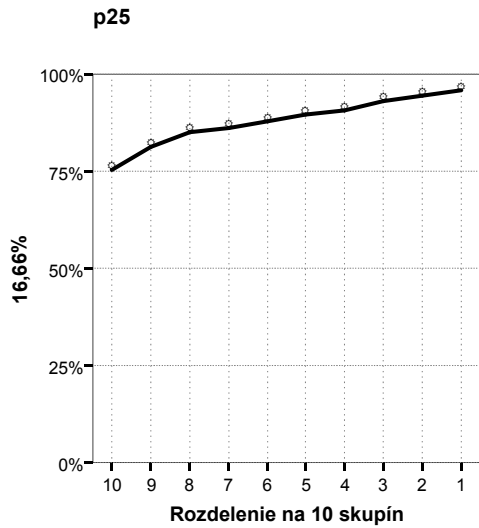

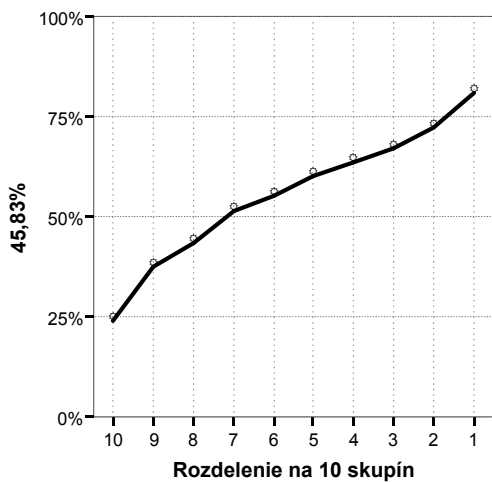

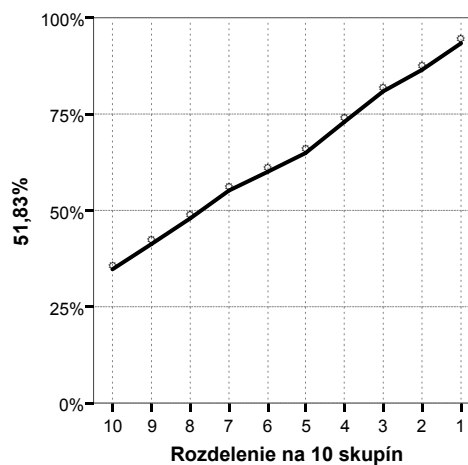

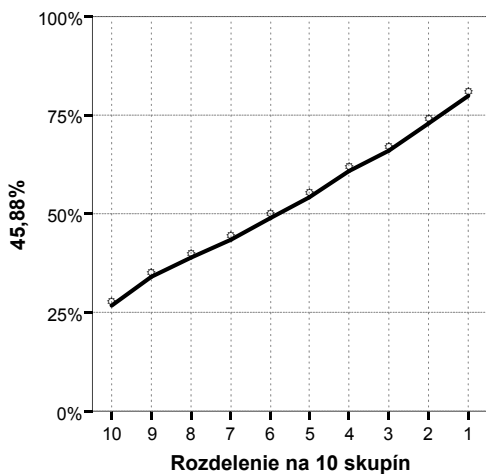
p31

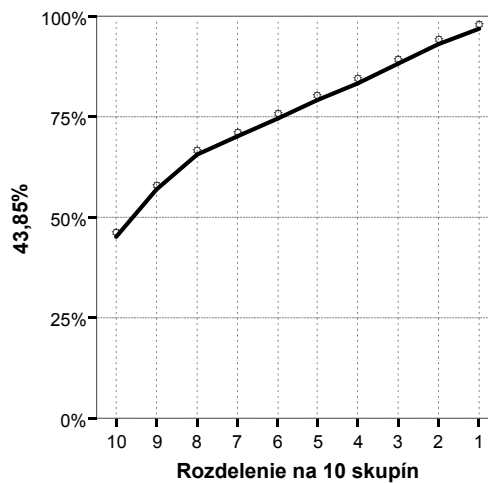
p32

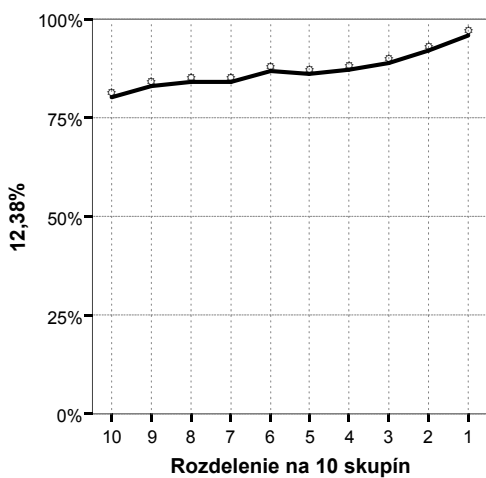
p33

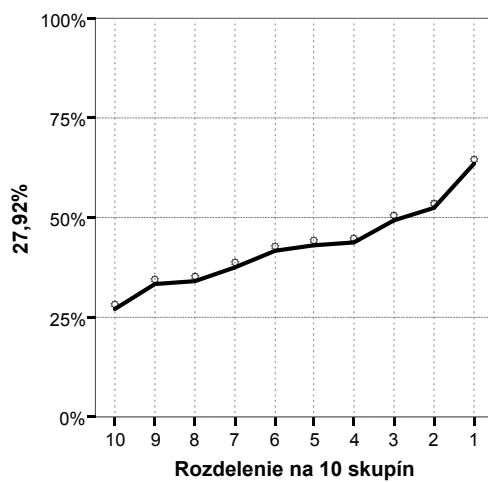
p34

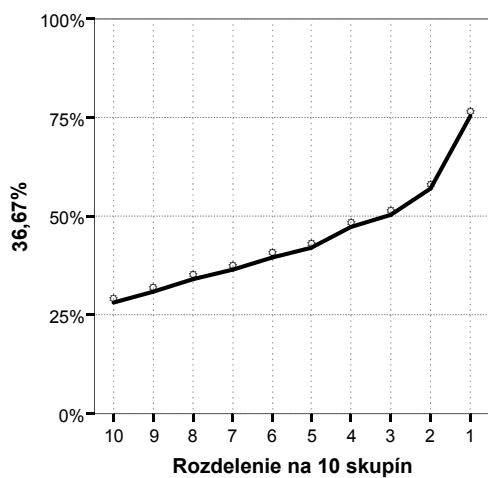
p35

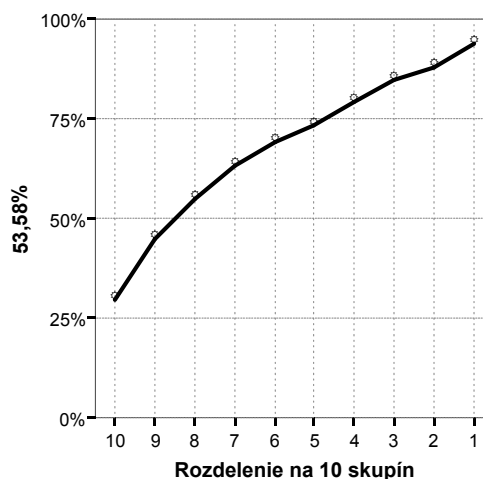
p36

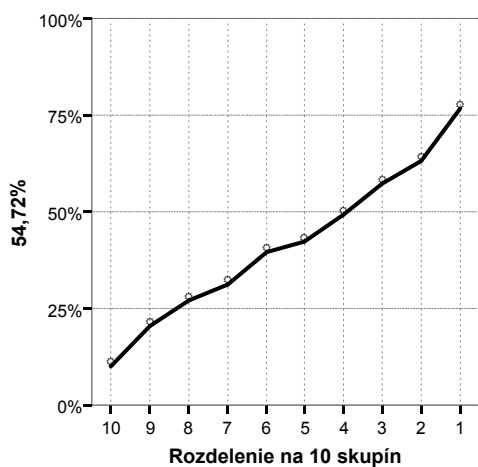
p37

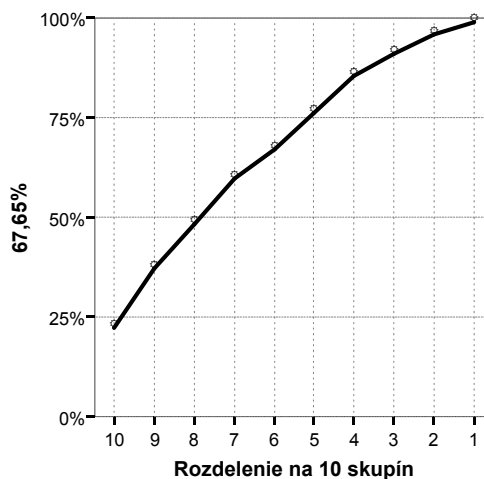
p38

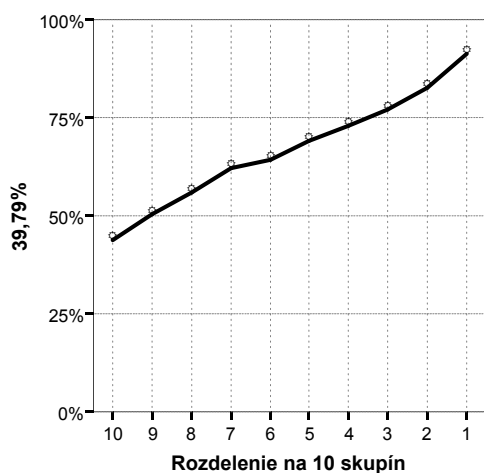
p39

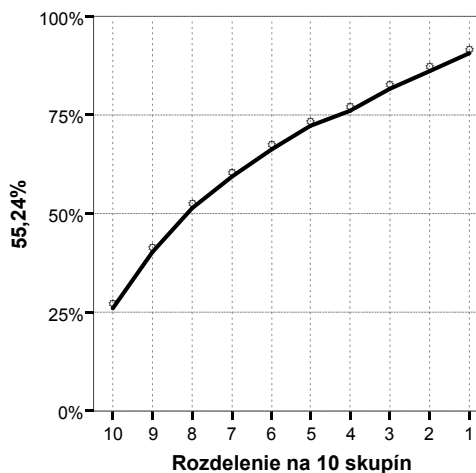
p40

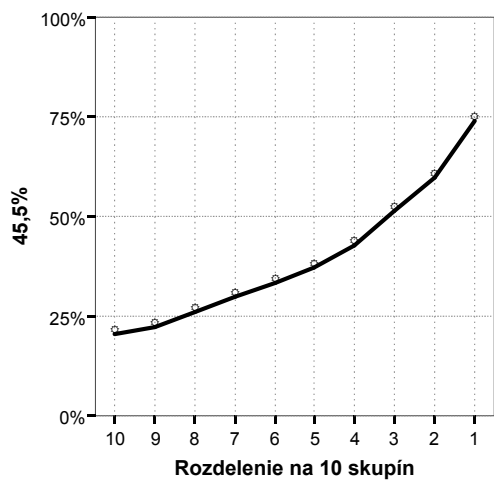
p41

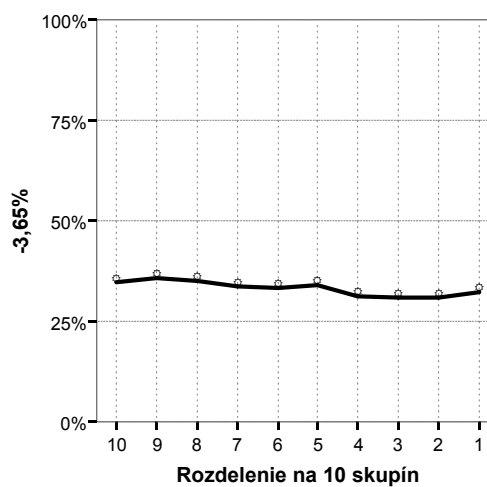
p42

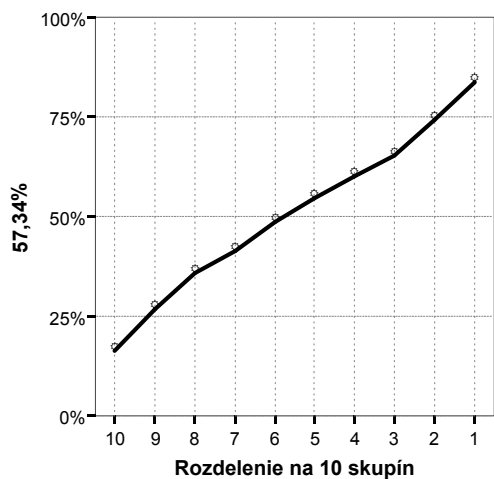
p43

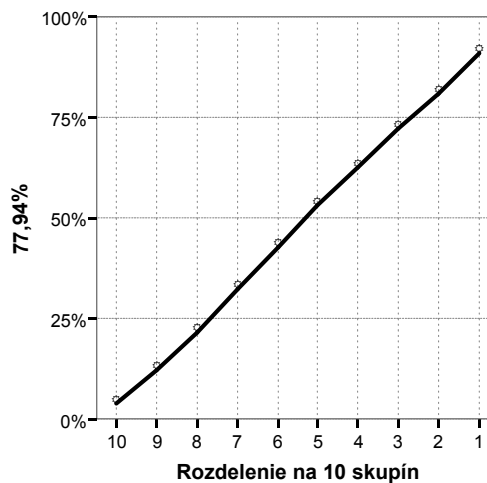
p44

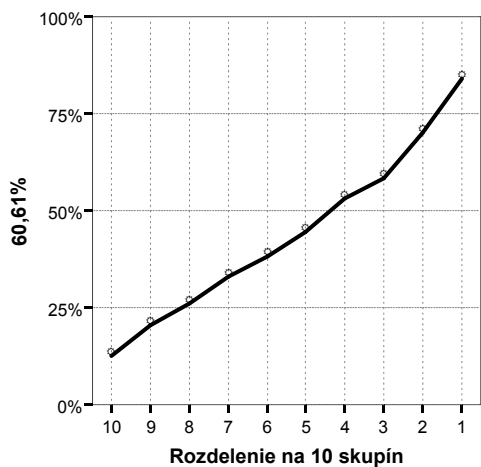
p45

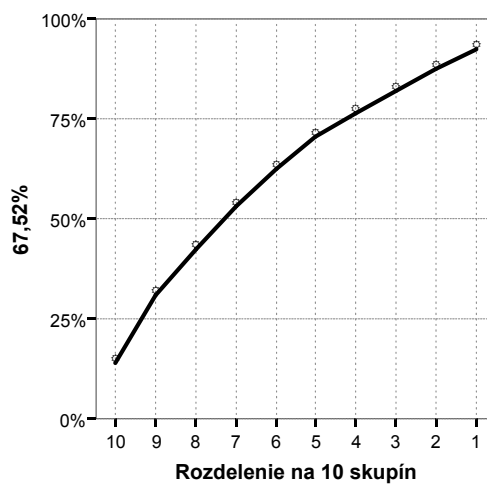
p46

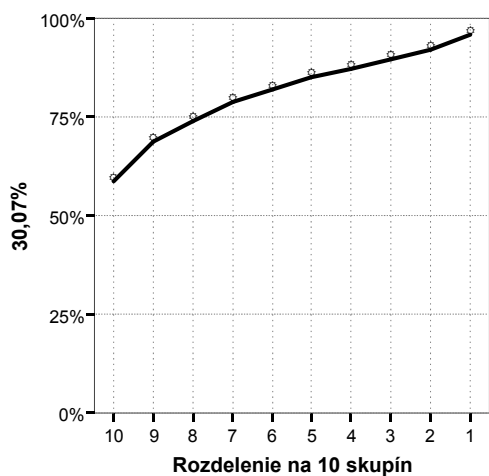
p47

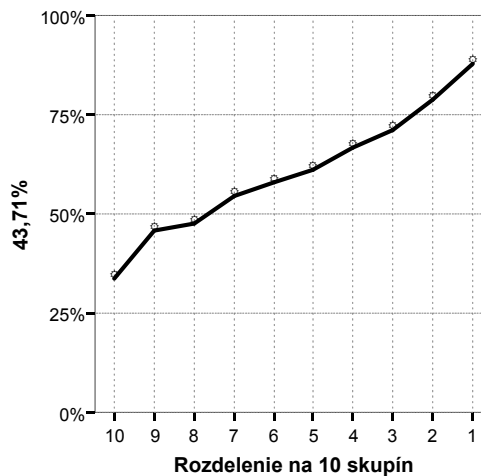
p48

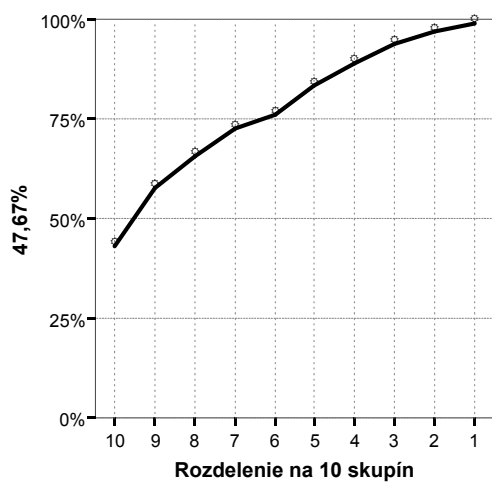
p49

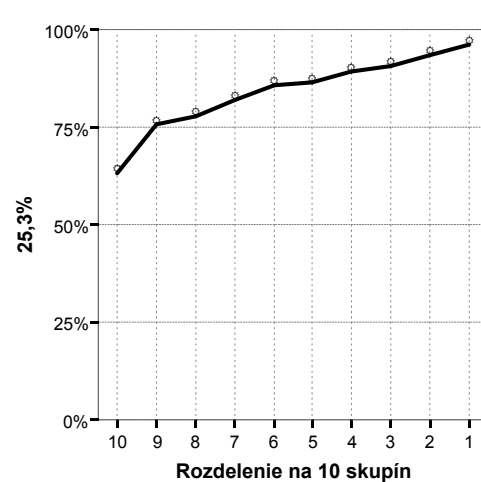
p50

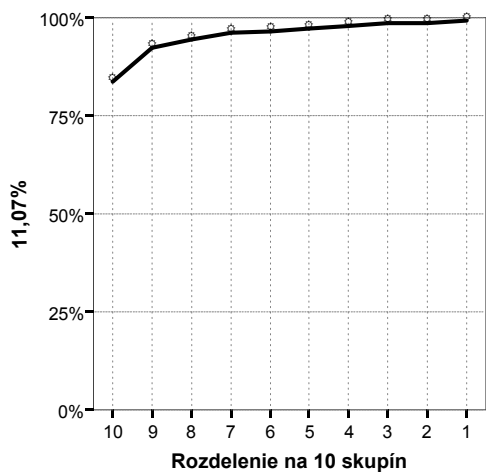
p51

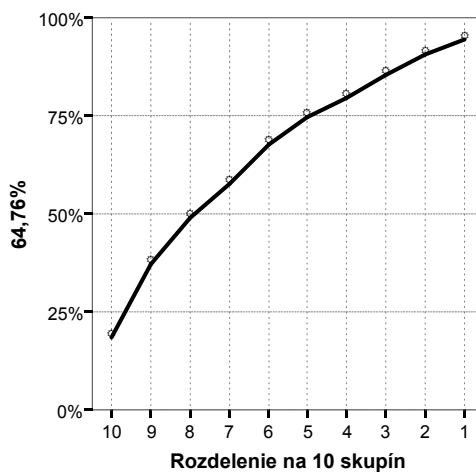
p52

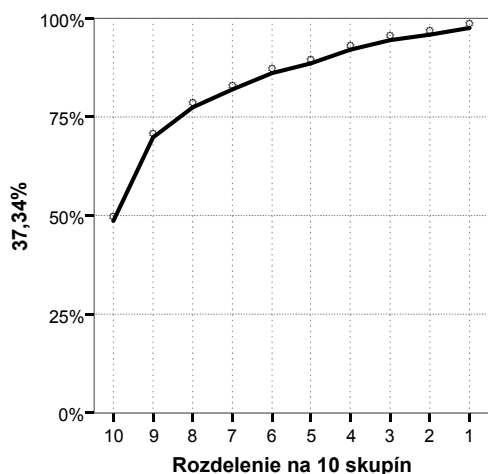
p53

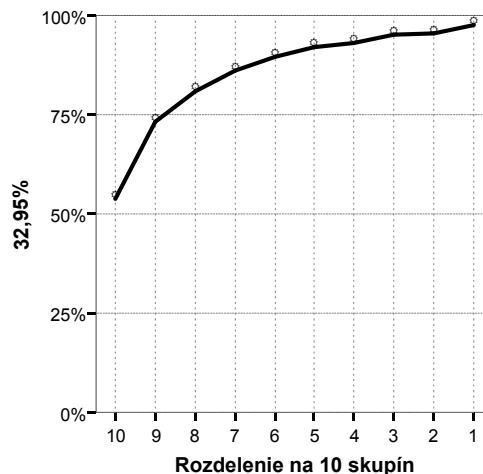
p54

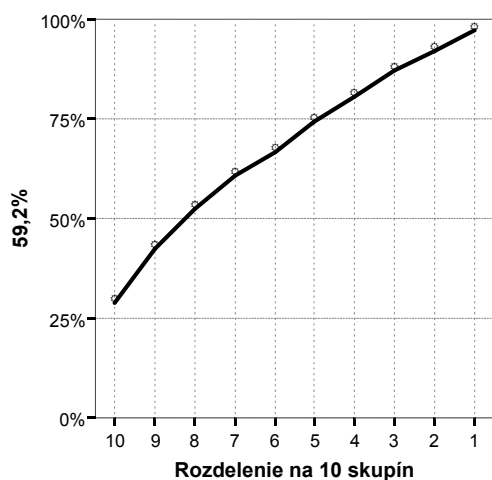
p55

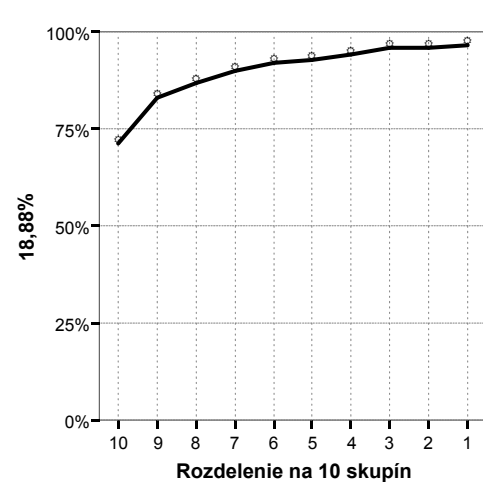
p56

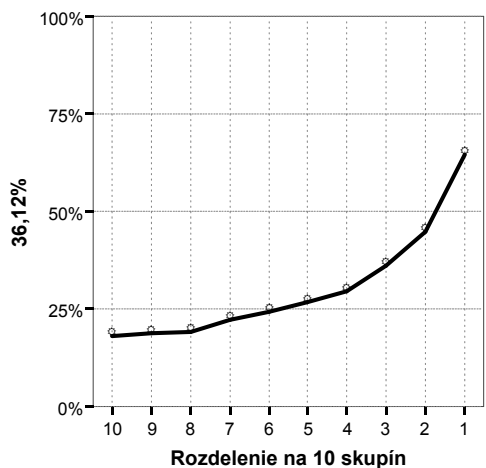
p57

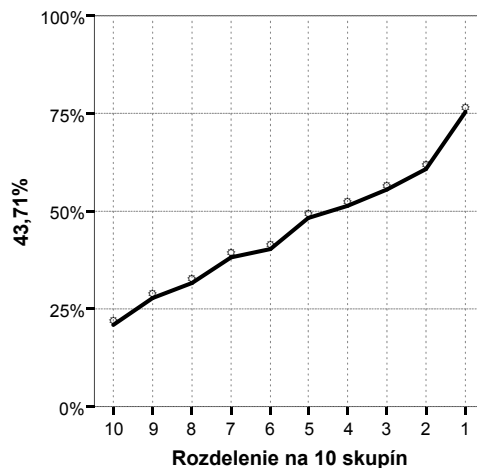
p58

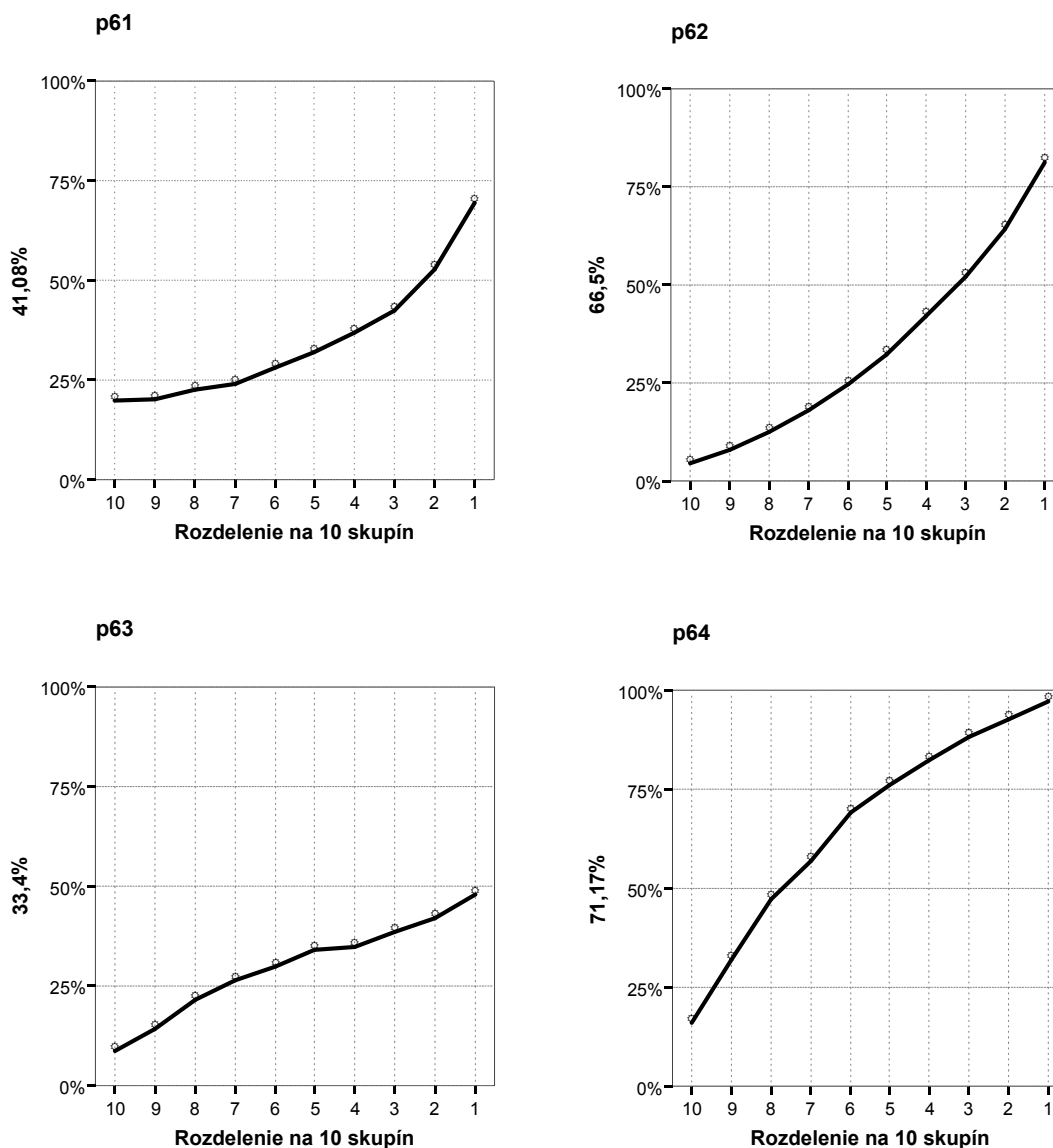
p59

p60

Obr. 9 Grafy distribúcie úspešnosti

Niektoré položky veľmi dobre diferencujú žiakov (napr. 1, 2, 7, 8, 12, 13 alebo 30). Majú aj vysokú percentuálnu hodnotu citlivosti. Iné položky výraznejšie oddeľujú najmenej úspešných žiakov (9. a 10. skupina) od ostatných, napríklad položka 19 alebo 24. Naopak, najúspešnejších žiakov výraznejšie separujú napríklad položky 6 alebo 20. Na celkovú výkonnosť žiakov sú niektoré položky citlivé málo až nedostatočne, pretože sú pre všetkých takmer rovnako ľahké alebo takmer rovnako ťažké. Takéto sú napr. 9 a 44, ktoré majú kritické hodnoty. Hodnotenie si nerobí nárok na komplexnosť, je len príkladom, ako sa v grafoch 10. obrázku môže čitateľ orientovať.

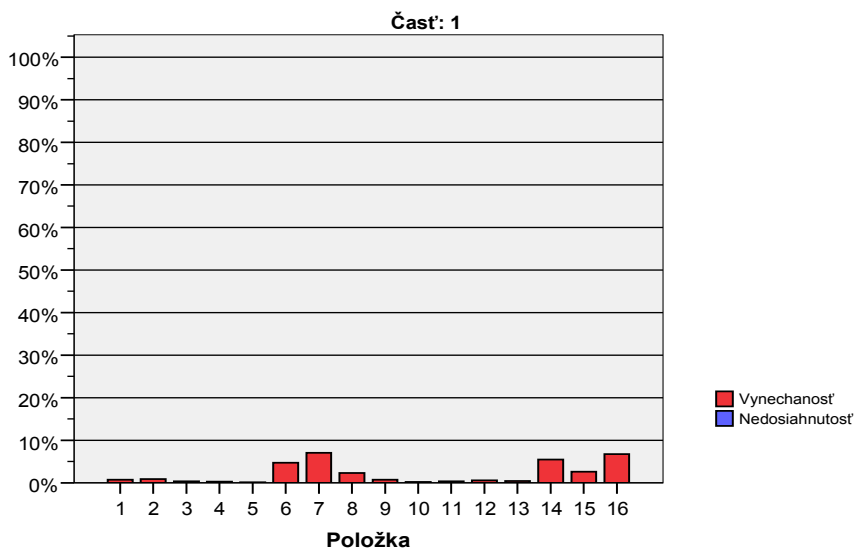
3.6 Neriešenosť

Neriešenosť³ položiek môže poukazovať na obťažnosť testu, jednotlivých položiek, prípadne nedostatok času na riešenie testu.

Položky na Obr. 10 sú usporiadané podľa poradia v teste, podiel nedosiahnutosti na neriešenosti je znázornený farebne.

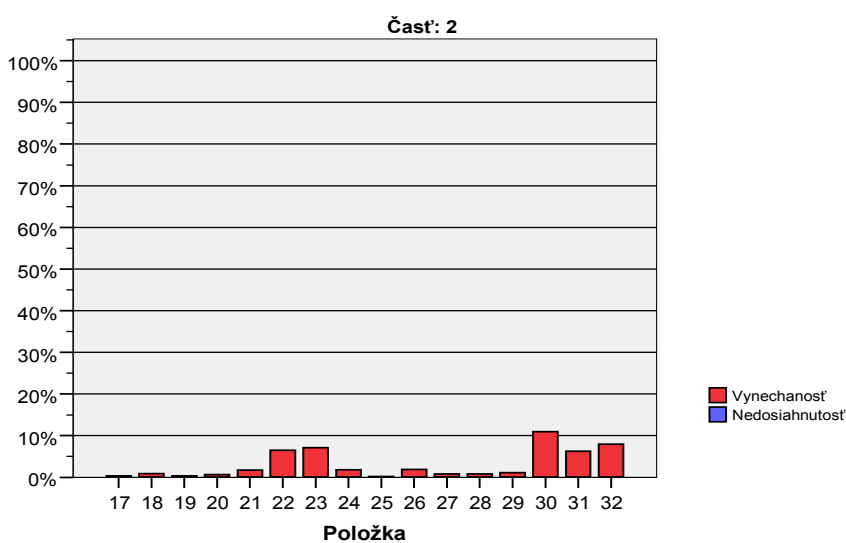
a)

SJL09 - variant 1840

b)

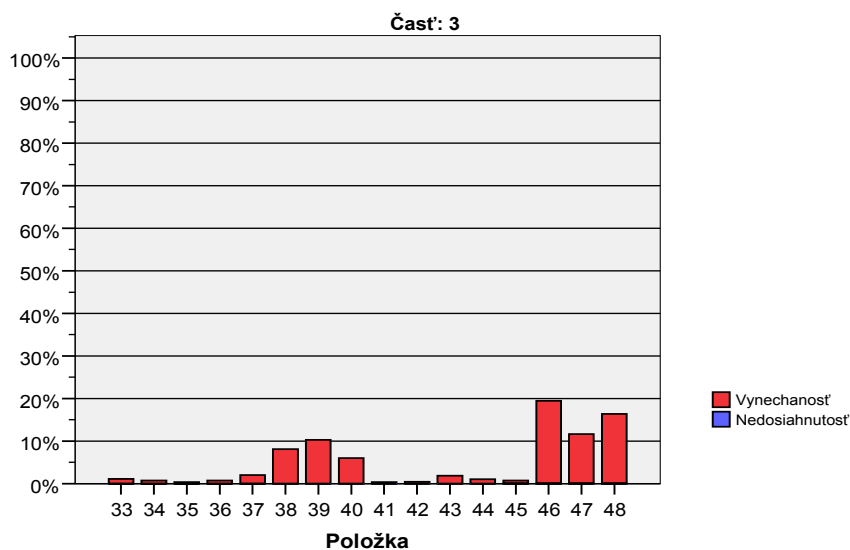
SJL09 - variant 1840

c)

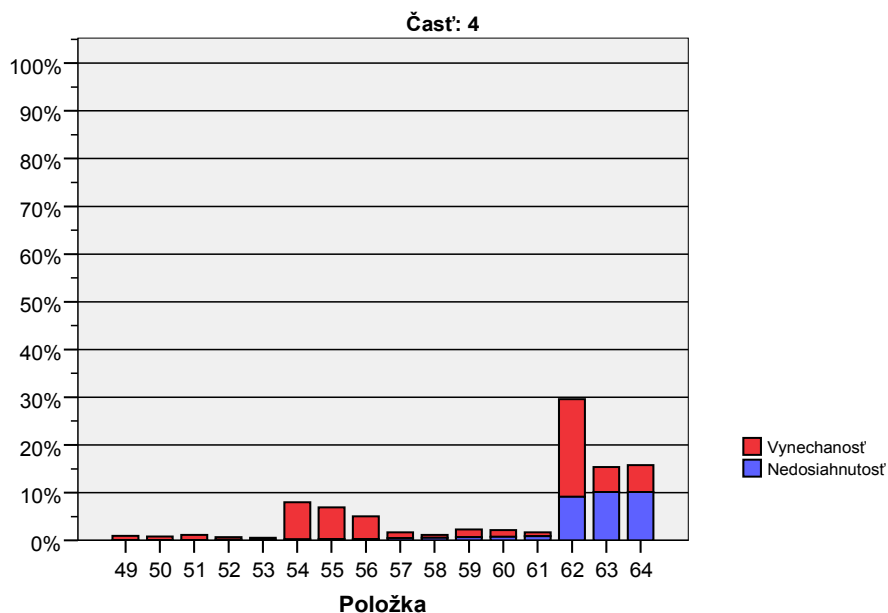
³ Podrobnejšie informácie sú opäť uvedené v Príručke.

SJL09 - variant 1840

d)

SJL09 - variant 1840

Obr. 10 Vynechanosť a nedosiachnutosť položiek v jednotlivých častiach testu

Väčšinu testu riešili takmer všetci žiaci. Vyššia neriešenosť (nad 10 %) sa objavila v prípade položiek 30, 46, 47, 48, 62, 63 a 64. Možno predpokladať, že určený časový limit riešenia jednotlivých častí bol pre test dostatočný; podiel nedosiachnutosti nepresiahol 10 %.

3.7 Súhrnné charakteristiky položiek

V nasledujúcej Tab. 17 uvádzame súhrnné charakteristiky jednotlivých položiek. Kritické hodnoty sme odstupňovali farebným zvýraznením.

V poslednom stĺpci (stonásobok koeficientu *P. Bis.*) sme farebne odstupňovali skupiny položiek z hľadiska problematickej medzipoložkovej korelácie do intervalov:

- *P. Bis.* < 0,0
- 0,1 < *P. Bis.* < 5,0
- 5,1 < *P. Bis.* < 10,0
- 10,1 < *P. Bis.* < 15,0
- 15,1 < *P. Bis.* < 20,0.

Tab. 17 Súhrnné charakteristiky položiek

	Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu
1	1	50,7	46,2	,00	,70	,70	27,2
2	2	46,8	56,2	,00	,87	,87	36,1
3	3	16,1	37,3	,00	,33	,33	32,7
4	4	25,4	15,6	,00	,24	,24	8,4
5	5	11,7	28,1	,00	,12	,12	28,7
6	6	85,2	5,5	,00	4,70	4,70	1,7
7	7	44,1	52,2	,00	7,07	7,07	32,8
8	8	62,3	41,8	,00	2,27	2,27	26,1
9	9	56,4	7,7	,00	,68	,68	1,1
10	10	13,0	22,0	,00	,19	,19	20,0
11	11	10,3	20,7	,00	,31	,31	21,6
12	12	22,8	54,4	,00	,58	,58	42,8
13	13	29,1	52,1	,00	,44	,44	36,8
14	14	51,3	50,2	,00	5,43	5,43	30,4
15	15	5,8	17,2	,00	2,61	2,61	25,3
16	16	32,0	60,7	,00	6,72	6,72	42,7
17	17	34,6	23,8	,00	,34	,34	12,4
18	18	30,3	48,6	,00	,92	,92	33,2
19	19	12,5	35,0	,00	,32	,32	35,2
20	20	72,7	40,1	,00	,65	,65	26,4
21	21	35,3	46,2	,00	1,76	1,76	29,5
22	22	55,3	44,5	,00	6,50	6,50	26,3
23	23	38,7	62,5	,00	7,09	7,09	41,6
24	24	11,3	28,2	,00	1,82	1,82	29,5
25	25	11,9	16,7	,00	,21	,21	14,9
26	26	80,8	38,2	,00	1,93	1,93	29,5
27	27	74,7	32,0	,00	,80	,80	20,8
28	28	25,9	25,4	,00	,79	,79	16,8
29	29	63,0	60,9	,00	1,12	1,12	40,6
30	30	52,9	67,5	,00	10,96	10,96	44,7
31	31	44,3	45,8	,00	6,26	6,26	28,1
32	32	36,1	51,8	,00	7,97	7,97	34,3
33	33	47,3	45,9	,00	1,13	1,13	28,1
34	34	24,5	43,9	,00	,70	,70	32,0
35	35	13,0	12,4	,00	,33	,33	9,6

	Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu
36	36	57,2	27,9	,00	,74	,74	15,1
37	37	55,7	36,7	,00	1,99	1,99	20,8
38	38	31,8	53,6	,00	8,12	8,13	37,1
39	39	58,1	54,7	,01	10,28	10,29	34,9
40	40	31,7	67,7	,01	6,03	6,03	49,1
41	41	32,9	39,8	,01	,32	,33	25,3
42	42	34,8	55,2	,02	,41	,43	37,1
43	43	60,2	45,5	,02	1,87	1,89	27,6
44	44	66,7	-3,7	,02	1,03	1,05	-7,5
45	45	49,1	57,3	,02	,70	,72	35,7
46	46	52,6	77,9	,04	19,43	19,47	52,3
47	47	55,8	60,6	,04	11,57	11,61	38,5
48	48	38,7	67,5	,05	16,33	16,38	45,8
49	49	18,7	30,1	,06	,91	,97	23,8
50	50	39,4	43,7	,08	,71	,79	27,1
51	51	22,2	47,7	,09	1,09	1,17	38,1
52	52	15,8	25,3	,11	,58	,69	21,7
53	53	4,4	11,1	,15	,40	,55	18,1
54	54	34,4	64,8	,21	7,75	7,97	44,9
55	55	16,6	37,3	,24	6,68	6,92	32,9
56	56	14,2	32,9	,28	4,75	5,04	31,2
57	57	31,6	59,2	,45	1,26	1,71	41,8
58	58	10,0	18,9	,53	,59	1,12	20,2
59	59	69,4	36,1	,68	1,60	2,28	22,4
60	60	54,8	43,7	,77	1,37	2,14	26,6
61	61	65,0	41,1	,91	,79	1,70	25,3
62	62	65,9	66,5	9,14	20,44	29,58	45,7
63	63	70,1	33,4	10,14	5,26	15,40	21,0
64	64	34,0	71,2	10,14	5,62	15,76	50,0

Položková analýza poukázala, že v teste bolo celkovo 10 položiek s nepriaznivými hodnotami niektorých charakteristík: 53, 28, 36, 25, 17, 35, 4, 6, 9 a 44.

V položke 6 je nízka hodnota medzipoložkovej korelácie pravdepodobne spôsobená vysokou obťažnosťou – 85,2 % (jej neriešenosť je však len 4,70 %). Na základe grafov z Obr. 8 d), ako aj ostatných údajov je zrejmé, že reálne problematické sú len položky č. 9 a 44, ktoré boli prebodované.

4 Hodnotenie a interpretácia výsledkov

Pri hodnotení a interpretácii výsledkov testu SJL (slovenský jazyk a literatúra) sme použili vyššie uvedené tabuľky, ktoré analyzujú distraktory. Pri čítaní tabuliek treba poznať kritériá hodnotenia položiek s výberom odpovede:

1. podiel žiakov, ktorí si vybrali správnu odpoveď, by mal byť najväčší,
2. hodnota P. Bis. pri správnej odpovedi by mala byť hodnota kladná, väčšia ako 0,20 (optimálne väčšia ako 0,25),
3. hodnota P. Bis. pri nesprávnej odpovedi (distraktore) by mala byť hodnota záporná.

Zobrazené grafy distribúcie úspešnosti a citlivosti položiek podrobnejšie znázorňujú vzťah medzi výkonnosťou v celom teste (delenie na 10 skupín) na x-ovej osi a ich priemernými úspešnosťami v danej položke na y-ovej osi (viď. kap. 3.4, 3.5).

4.1 Charakteristika testu slovenský jazyk a literatúra

Zákon č. 245/2008 Z. z. a vyhláška č. 318/2008 Z. z. priniesli oproti minulému roku zmenu, zrušenie úrovni MS. Vzhľadom na túto skutočnosť tohoročný test vychádzal z cieľových požiadaviek na minuloročnej B úrovni. Cieľom testu bolo preveriť pomocou produktívnych úloh, ako žiak zvládol rozsah učiva predpísaný Cieľovými požiadavkami na vedomosti a zručnosti absolventa strednej školy, preveriť schopnosť žiaka čítať rôzne typy textov s porozumením a pracovať s textom.

Test obsahoval 8 východiskových textov a 64 testových úloh. Ku každému textu sa viazal súbor ôsmich otázok, z ktorých päť bolo uzavretých (výber odpovede zo štyroch možností, z ktorých len jedna bola správna) a tri otvorené, ktoré vyžadovali krátku odpoveď. V teste sa overovali vedomosti a zručnosti zamerané na celkové porozumenie textu, osvojenie literatúry, teórie literatúry, literárnej histórie, fonetiky, ortografie, morfológie, lexikológie, syntaxe a štylistiky v rozsahu Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov zo slovenského jazyka a literatúry. Testové úlohy boli viazané na kontext, vychádzali z jedného publicistického, jedného náučného textu, zo štyroch textov slovenskej a dvoch textov svetovej literatúry. Zastúpené boli texty lyrické, epické aj dramatické.

Obťažnosť testovej úlohy je dvojrozmerná. Jej cieľom nie je len zisťovať osvojenie požadovaných vedomostí a zručností zahrnutých do obsahu vyučovania slovenského jazyka a literatúry, ale aj to, akú náročnú kognitívnu operáciu dokáže žiak zvládnuť.

Úlohy obsahovali myšlienkové operácie zoradené podľa kognitívnej náročnosti:

1. zapamätanie, porozumenie, zaradenie, priradenie, komparácia (najnižšia kognitívna náročnosť), $w = 1$,
2. analýza, syntéza, zovšeobecnenie, dokazovanie, aplikácia, indukcia, dedukcia (vyššia kognitívna náročnosť), $w = 2$,
3. hodnotenie, kritické myslenie, tvorivosť, objavovanie nových súvislostí (najvyššia kognitívna náročnosť) $w = 3$.

4.2 Úspešnosť testu EČ slovenský jazyk a literatúra

Úspešnosť žiaka definujeme ako percentuálny podiel bodov za položky, ktoré žiak správne zodpovedal (hrubé skóre), z maximálneho počtu bodov 64, pričom za každé úspešné riešenie, bez ohľadu na skutočnú obťažnosť úlohy, získa riešiteľ jeden bod.

V teste EČ zo SJL dosiahli žiaci priemernú úspešnosť **62,9** percent.

Z hľadiska typu škôl boli najúspešnejšie gymnáziá so 74,3 percentami. Ostatné stredné školy dosiahli 57,4 percent. Rozdielnosť v priemernej úspešnosti sa v rámci uvedených typov škôl dala očakávať vzhľadom na fakt, že gymnáziá pripravujú svojich absolventov na štúdium na vysokých školách.

Hranicu 33 percent nedosiahlo 1404 žiakov. Z toho 36 žiakov z gymnázií a 1 368 žiakov z ostatných stredných škôl.

Test z hľadiska úspešnosti môžeme interpretovať v dvoch rovinách:

1. úspešnosť podľa jednotlivých oblastí,
2. úspešnosť žiakov v jednotlivých úlohách.

Testové úlohy je možné z tematického hľadiska rozdeliť do troch oblastí:

1. čítanie s porozumením: uvedená oblasť obsahuje aj otázky zamerané na analýzu a interpretáciu textov,
2. jazyk: zvuková stránka jazyka, pravopis, lexikológia, morfológia, syntax, štylistika,
3. literatúra: literárna história, literárna teória.

Tab. 18 Úlohy zaradené do jednotlivých oblastí

SJL	1840
Čítanie s porozumením	10, 17, 18, 22, 25, 27,28, 36, 38, 41, 42, 48, 50, 53, 54, 55, 58
Lexikológia	4, 7, 14, 16, 24, 32,37, 43, 51, 56, 60
Morfológia	8, 13, 15, 20, 47, 60, 61, 64
Štylistika (sloh)	9, 44, 52, 57, 63
Syntax	12, 29, 45, 46, 59
Zvuková stránka jazyka	6, 23, 62
Pravopis	39, 61
Literárna história	1, 21, 27, 28, 35, 49
Literárna teória	2, 3, 5, 11, 19, 26, 30, 31, 33, 34, 40, 46

Pri porovnávaní úspešnosti treba brať do úvahy aj počet úloh v jednotlivých oblastiach.

4.2.1 Čítanie s porozumením

priemerná úspešnosť **68,41 %**

Čítanie s porozumením testovalo 17 úloh. Väčšina úloh mala druhý stupeň obťažnosti. Tieto úlohy boli zamerané na pochopenie alebo interpretáciu textu vlastnými slovami. Dve úlohy mali tretí stupeň obťažnosti, ktoré skúšali žiakov, ako vedia aplikovať alebo využívať informácie z neznámeho textu. Špecifickým cieľom úloh bolo interpretovať a analyzovať známy aj neznámy text. Mali testovať myšlienkovú operáciu – reprodukcia, analýza a dedukcia. Väčšina úloh bola podľa štatistických ukazovateľov v pásme stredne obťažných položiek, čo znamená, že dosiahli obťažnosť medzi 20,1 – 80 percent.

Jedna úloha, v ktorej mali žiaci vybrať informáciu z textu, vyšla ako extrémne ľahká položka s obťažnosťou 4,4 %. Tri veľmi ľahké, dosiahli obťažnosť v intervale 10,1 – 20 percenta.

Najvyššiu úspešnosť zaznamenali žiaci v úlohách zameraných na určenie tvrdení, ktoré priamo vyplývajú z textu ukážky, na porozumenie myšlienky textu, orientáciu v texte. Išlo o úlohy s výberom odpovede.

Nižšiu úspešnosť vykázali v úlohách, v ktorých bolo nutné obsahovo analyzovať text, v úlohách vyžadujúcich náročnejšiu analýzu a interpretáciu textu, najmä poetického. Boli to otvorené úlohy, vyžadujúce si krátku odpoveď. Úlohy preukázali dobrú citlivosť, rozdeľovali dobrých a slabých žiakov.

Úloha, ktorá vyšla ako extrémne ľahká mala nedostatočnú citlivosť, všetci žiaci ju riešili s vysokou úspešnosťou. Dve úlohy, ktoré vyšli ako veľmi ľahké, mali aj nízku citlivosť, pre všetkých žiakov boli rovnako ľahké, nerozlišovali dobrých a slabých žiakov.

Rozdiel je v úspešnosti žiakov z gymnázií so 78,2 percentami a žiakmi ostatných stredných škôl so 63,7 percentami. Pri hodnotení čítania s porozumením môžeme konštatovať, že žiaci

v ňom dosiahli lepšie výsledky ako minulý školský rok, keď priemer za túto oblasť bol 63,6 percent.

4.2.2 Jazyk

priemerná úspešnosť **48,91 %**

V **lexikológii** (11 úloh) najviac úloh malo prvý stupeň obťažnosti, kde museli žiaci preukázať, ako vedia využiť svoje vedomosti a zručnosti na získanie informácií. Špecifickým cieľom úloh bolo aplikovať vedomosti z lexikológie. Mali testovať myšlienkovú operáciu – reprodukcia, aplikácia a dedukcia.

Tri úlohy mali druhý stupeň. Väčšina úloh bola podľa štatistických ukazovateľov v pásme stredne obťažných položiek. Úloha, v ktorej mali žiaci vypísať z básne jedno citovo zafarbené slovo so zveličujúcim významom a úloha, v ktorej mali pravopisne správne napísať slovo, z ktorého vznikla skratka sv. mali ukazovatele veľmi ľahkej položky. Žiaci v nich vykazovali vysokú, 85 – 90 percentnú úspešnosť. Boli to úlohy otvorené, vyžadujúce si krátku odpoveď.

Vyššiu úspešnosť dosiahli aj v úlohách, kde mali z ponúknutých možností vybrať slovo s rovnakým významom, vysvetliť význam slova, určiť slovotvorný postup a z ponúknutej vety vypísať jedno štylisticky príznakové slovo. Išlo o úlohy s výberom odpovede.

Nižšou úspešnosťou riešili úlohy zamerané na určenie výkladového slovníka, expresívneho slova. Úlohy si vyžadovali krátku odpoveď. Úlohy zamerané na určenie slova, ktoré nepatrí do ponúkaného radu slov, na identifikovanie gramatickej chyby a združeného pomenovania, ktoré boli s výberom odpovede. Až na jednu úlohu s nízkou citlivosťou, všetky úlohy mali vyhovujúcu citlivosť a dobre rozlišovali dobrých a slabých žiakov.

Priemerná úspešnosť v lexikológii bola 63,02 percentná, čo je viac ako minulý rok. Z toho úspešnejší boli žiaci gymnázií so 74,2 percentami. Žiaci ostatných stredných škôl mali úspešnosť 57,7 percentnú.

V **morfológii** (8 úloh) dve úlohy mali prvý, ostatné úlohy druhý stupeň obťažnosti. Špecifickým cieľom úloh bolo aplikovať vedomosti z morfológie. Mali testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia a dedukcia.

Úloha, v ktorej mali žiaci aplikovať svoje vedomosti o nesklonných tvaroch podstatných mien sa štatisticky ukázala ako extrémne ľahká, napriek tomu, že išlo o otvorenú úlohu. Mala aj nízku citlivosť. Ostatné úlohy boli podľa štatistických ukazovateľov v pásme stredne obťažných položiek a mali vyhovujúcu citlivosť, veľmi dobre rozlišovali dobrých a slabých žiakov.

Vyššiu úspešnosť mali žiaci v úlohách zameraných na určenie gramatických kategórií (uzatvorená úloha) a vzoru slova (otvorená úloha).

Nízku úspešnosť vykázali v položkách zameraných na vokalizovanú predložku, stavové sloveso (otvorené úlohy), správny tvar slovných spojení a určenie slovného druhu (uzatvorené úlohy).

Priemerná úspešnosť v morfológii bola 52,9 percentná. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 66,5 percent a ostatných stredných škôl 46,4 percent. Na minuloročnej vyššej úspešnosti 59 percent sa zrejme podpísal aj vyšší počet (15) úloh, ktoré žiaci riešili.

V **syntaxi** (5 úloh) mali všetky úlohy druhý stupeň obťažnosti. Špecifickým cieľom úloh bolo aplikovať vedomosti zo syntaxe. Mali testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia.

Všetky úlohy boli podľa štatistických ukazovateľov v pásme stredne obťažných položiek a mali vyhovujúcu citlivosť, veľmi dobre rozlišovali dobrých a slabých žiakov.

Vysokú úspešnosť zaznamenala úloha, kde mali určiť druh predmetu (úloha s výberom odpovede), nižšiu otázky, kde mali určiť vzťah viet v súvetí (úloha s výberom odpovede) a pomenovať rečnicu otázky (úloha s krátkou odpoveďou). Problém robí žiakom určiť druh vedľajšej vety a vetný člen (úlohy s výberom odpovede).

Priemerná úspešnosť v syntaxi bola 49,03 percentná. Z toho úspešnejší boli žiaci gymnázií so 66,6 percentami, ostatné stredné školy dosiahli 40,6 percent. Výsledky v tejto oblasti sú porovnateľné s minuloročnými výsledkami.

V oblasti **štylistika/sloh** test obsahoval 5 úloh. Štyri úlohy mali druhý stupeň obťažnosti, jedna tretí stupeň. Špecifickým cieľom úloh bolo aplikovať vedomosti zo štylistiky. Mali testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia, analýza a dedukcia.

Úloha, v ktorej mali žiaci určiť jazykový štýl ukážky vyšla ako veľmi ľahká, ale jej citlivosť bola vyhovujúca. Ostatné úlohy vykázali strednú obťažnosť. S vyššou úspešnosťou žiaci určili žáner ukážky, priemerne riešili úlohu, v ktorej mali určiť, o aký druh charakteristiky v ukážke ide. Táto úloha mala nedostatočnú citlivosť, žiaci ju riešili s úspešnosťou okolo 40 percent, pričom aj najlepší žiaci dosiahli úspešnosť pod 50 percent.

Úloha, v ktorej mali žiaci zaradiť slová *dobrozdanie* s *účet* do správneho jazykového štýlu (administratívneho), mala priemernú úspešnosť 33,3 percent a zápornú hodnotu citlivosti. Kritická citlivosť vôbec nerozlišovala dobrých a slabých žiakov, dokonca slabší žiaci, v teste celkovo menej úspešní, mali lepšie výsledky ako dobrí, v teste celkovo úspešnejší žiaci. Tento výsledok svedčí o tom, že slabí žiaci viac tipovali odpovede. Tieto dve úlohy (9, 44), vzhľadom na ich zlé štatistické ukazovatele, boli prebodované, každému žiakovi sa za ne pripísal bod.

Najväčší problém mali žiaci s úlohou, v ktorej mali za slovenské slovo nájsť slovo cudzieho pôvodu s rovnakým významom (prenájom – lízing). Úloha mala vyhovujúcu citlivosť aj napriek malej úspešnosti. Táto úloha bola otvorená, všetky ostatné úlohy boli s výberom odpovede.

Priemerná úspešnosť v štylistike bola 51,9 percentná. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 56,2 percent, ostatné stredné školy 49,9 percent. Úspešnosť v tejto oblasti bola vyššia ako minulý rok.

V oblasti **zvuková stránka jazyka** s priemernou úspešnosťou 37,6 percent (3 úlohy) dve úlohy boli stredne obťažné, jedna sa ukázala ako veľmi obťažná položka. Špecifickým cieľom úloh bolo aplikovať vedomosti z fonetiky. Mali testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia. Všetky úlohy boli otvorené, vyžadovali si krátku odpoveď.

Úlohu, kde mali žiaci zo slova hmla vypísať hlásku, ktorá je v ňom nositeľom slabičnosti, riešili s priemernou úspešnosťou 14,8 percent, pričom aj citlivosť úlohy bola nedostatočná, takmer vôbec nerozlišovala dobrých a slabých žiakov. Podobná úloha, v ktorej mali žiaci vypísať slovo, v ktorom je spoluhláska použitá ako slabikotvorná, bola úspešnejšia a mala aj vyhovujúcu citlivosť. Najúspešnejší boli žiaci v úlohe, kde mali vybrať slovo, v ktorom neplatí rytmický zákľon. Táto úloha mala aj veľmi dobrú rozlišovaciu schopnosť.

V oblasti **pravopis** s priemernou úspešnosťou 39,0 percent (2 úlohy, jedna uzavretá, jedna otvorená) boli úlohy stredne obťažné a s vyhovujúcou citlivosťou. Špecifickým cieľom úloh bolo aplikovať vedomosti z ortografie. Mali testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia.

Zo zvukovej stránky jazyka žiaci gymnázií dosiahli 50,5 percent a žiaci ostatných stredných škôl 31,4 percent. Z pravopisu boli tiež úspešnejší gymnazisti so 52,4 percentami. Žiaci ostatných stredných škôl dosiahli z pravopisu 32,5 percent. Tieto výsledky sú porovnateľné s minuloročnými výsledkami.

4.2.3 Literatúra

priemerná úspešnosť **64,35 %**

V oblasti **literárna história** (6 úloh) dve úlohy mali prvý stupeň a ostatné druhý stupeň obťažnosti. Špecifickým cieľom úloh bolo aplikovať vedomosti z dejín literatúry. Mali testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia, reprodukcia a dedukcia. Išlo o otázky s výberom odpovede.

Úloha, v ktorej mali žiaci aplikovať svoje vedomosti o kodifikátoroch spisovnej slovenčiny a o typickom žánri z obdobia Veľkej Moravy, sa štatisticky preukázala ako veľmi ľahká. Prvá z nich mala aj nízku citlivosť. Ostatné úlohy boli podľa štatistických ukazovateľov v pásme stredne obťažných položiek a mali vyhovujúcu citlivosť, veľmi dobre rozlišovali dobrých a slabých žiakov.

Žiaci boli úspešní pri chronologickom zoradení autorov podľa literárneho obdobia a interpretácii diela. Malú úspešnosť vykázala úloha, kde mali určiť krajinu, do ktorej autor situoval príbeh svojho diela, čiže preukázať vedomosti o známom (prečítanom) diele z CP.

Priemerná úspešnosť v literárnej histórii bola 64,2 percentná. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 74,3 percent, ostatných stredných škôl 59,4 percent.

Literárna teória (12 úloh) mala dve úlohy na prvom stupni, ostatné na druhom stupni obťažnosti. Špecifickým cieľom úloh bolo aplikovať vedomosti z teórie literatúry. Mali testovať myšlienkovú operáciu – aplikácia, reprodukcia a dedukcia. Štyri úlohy boli podľa štatistických ukazovateľov v pásme veľmi ľahkých úloh, zvyšné patrili medzi stredne obťažné položky. Všetky úlohy mali vyhovujúcu citlivosť, dobre rozlišovali dobrých a slabých žiakov.

Žiaci dobre aplikovali svoje vedomosti o personifikácii, rýme, rozprávačovi a prirovnaní (úlohy s výberom odpovede).

Menej úspešní boli v úlohách, kde mali identifikovať reflexívnu lyriku, literárne žánre (úlohy s výberom odpovede), gradáciu a literárne druhy (otvorené úlohy). Ťažkosť im robili úlohy, v ktorých mali určiť literárny žáner diela, pomenovať umelecký jazykový

prostriedok a dielo analyzovať po obsahovej stránke. Tieto úlohy boli s výberom odpovede aj s krátkou odpoveďou.

Priemerná úspešnosť v literárnej teórii bola 64,5 percentná. Z toho žiaci gymnázií dosiahli 78,0 percent, ostatných stredných škôl 58,0 percent.

Úspešnosť v oboch oblastiach literatúry bola vyššia ako minulý rok takmer o 15 percent.

Po vyhodnotení testu môžeme skonštatovať, že takmer vo všetkých oblastiach žiaci dosiahli podobné výsledky ako minulý rok. Slabšie výsledky dosiahli žiaci v oblastiach zvuková stránka jazyka, pravopis a morfológia. Najlepšie výsledky dosiahli v čítaní s porozumením a v lexikológii. Zlepšila sa úspešnosť úloh s krátkou odpoveďou.

Úspešnosť žiakov v teste bola jednoznačne vyššia na gymnáziách. Žiaci ostatných stredných škôl dosahovali v každej oblasti nižšiu úspešnosť.

Tab. 19 Úspešnosť žiakov podľa typu školy v jednotlivých oblastiach

SJL	Priemer		
	Typ školy		
	GYM	ostatné	spolu
Čítanie s porozumením	78,18	63,72	68,41
Zvuková stránka jazyka	50,52	31,39	37,59
Pravopis	52,40	32,53	38,99
Lexikológia	74,11	57,70	63,02
Morfológia	66,48	46,42	52,92
Syntax	66,63	40,60	49,04
Štylistika	56,15	49,89	51,92
Literárna história	74,25	59,43	64,23
Literárna teória	78,03	57,98	64,48

Záver

Na výsledky riešenia testu externej časti MS zo slovenského jazyka a literatúry sa môžeme pozeriť z hľadiska kvality výkonu žiakov, ako aj z hľadiska kvality meracieho nástroja – testu, pričom tieto dva aspekty sú navzájom prepojené.

Test EČ MS zo slovenského jazyka a literatúry riešilo 57 638 maturantov. Počty v jednotlivých krajoch boli vyrovnané. Podľa zriaďovateľa 86 % žiakov pochádzalo zo štátnych škôl, zvyšok bol rovnomerne rozdelený medzi žiakov cirkevných a súkromných škôl. V rozdelení podľa typu školy asi jednu tretinu tvorili žiaci gymnázií, ďalšie 2/3 tvorili žiaci ostatných stredných škôl. Podiel chlapcov a dievčat bol približne vyvážený s miernou prevahou dievčat.

Priemerná úspešnosť celého súboru (národný priemer) bola 62,9 %. Rozdiely dosiahnutých priemerných úspešností podľa kraja, zriaďovateľa, typu školy, pohlavia a polročnej klasifikácie sme vyhodnotili štatistickým testovaním obojstrannej signifikancie, ako aj vecnou signifikanciou rozdielov medzi dosiahnutou úspešnosťou a národným priemerom.

Vzájomné rozdiely sa podľa očakávania preukázali signifikantne, keďže ide o veľký štatistický súbor. Ďalšie rozdiely sme posudzovali prostredníctvom vecnej signifikancie.

Ukázalo sa, že výkon žiakov podľa krajov bol vyrovnaný. Podľa zriaďovateľa najlepšie výsledky dosiahli žiaci cirkevných škôl, a to na úrovni miernej signifikancie. Z hľadiska typu školy, výkon žiakov gymnázií – priemerná úspešnosť 74,3 % – je lepší, ako výkon žiakov ostatných stredných škôl, kde priemerná úspešnosť bola 57,4 %. V porovnaní podľa pohlavia priemerný výkon dievčat bol veľmi mierne lepší, ako priemerný výkon chlapcov. Celkovo bol test z rodového hľadiska náročnosti položiek dobre vyvážený.

Ak porovnáme výkon podľa polročnej klasifikácie žiaka zo slovenského jazyka a literatúry, úspešnosť v teste klesala podľa predpokladu s ich klasifikačným stupňom.

Dá sa konštatovať, že dosiahnuté priemerné výkony boli primerané širokospektrálnej populácii, ktorá tento test riešila. Na základe hore uvedeného nás čaká v širšej odbornej pedagogickej komunite vysvetliť zistené rozdiely medzi výkonmi gymnazistov a žiakov ostatných stredných škôl a nájsť vhodné opatrenia optimalizácie.

Vyhodnotenie úspešnosti žiakov v jednotlivých oblastiach konštatuje zlepšenie výsledkov takmer vo všetkých oblastiach. Mierne zhoršenie sme zaznamenali len vo fonetike a v morfológii. Rozdiely v úspešnosti úloh s výberom odpovede a úloh s krátkou odpoveďou sú porovnateľné. Gymnazisti boli vo všetkých oblastiach testu lepší ako žiaci ostatných stredných škôl.

Literatúra

1. Burjan, V.: *Tvorba a využívanie školských testov vo vzdelávacom procese*. Exam: Bratislava 1999.
2. *Špecifikačná tabuľka testu zo slovenského jazyka a literatúry*. Interný materiál.: NÚCEM: Bratislava 2008.
3. *Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov zo slovenského jazyka a literatúry*. ŠPÚ: Bratislava 2008.
4. Hendl, J.: *Přehled statistických metod zpracování dat*. Portál: Praha 2004.
5. Grošeková, M.: *Jazykové skúšky a štandardizované testy 1. časť*. In: Bulletin SAIA Slovenská akademická informačná agentúra, Informačný mesačník o štúdiu v zahraničí č. 9, ročník XIV, september 2004.
URL: [http://www.saia.sk/images/Bulletin%20SAIA/www9\[3\].pdf](http://www.saia.sk/images/Bulletin%20SAIA/www9[3].pdf) (20.6.2006)
6. Kolektív: *Standardy pro pedagogické a psychologické testování*. Testcentrum: Praha 2001.
7. Lapitka, M.: *Tvorba a použitie didaktických testov*. ŠPÚ: Bratislava 1996.
8. Mentel, A.: *Záverečná správa zo štatistického spracovania testu zo slovenského jazyka a literatúry*. NÚCEM: Bratislava 2008.
9. Ritomský, A., Zelmanová, O.: *Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní*. Položková a multivariačná analýza s využitím systému SPSS. ŠPÚ: Bratislava 2003.
10. Ritomský, A., Zelmanová, O., Zelman, J.: *Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní s využitím systému SPSS*. ŠPÚ: Bratislava 2002.
11. Sklenárová, I. – Zelmanová, O.: *Metodika spracovania dát z maturity 2005 v systéme SPSS*. ŠPÚ: Bratislava 2005.
12. *SPSS Base 10.0 User's Guide*. by SPSS Inc.: Chicago 1999.
13. *SPSS Base 7.0 Syntax Reference Guide*. by SPSS Inc.: Chicago 1996.
14. Turek, I.: *Učiteľ a pedagogický výskum*. Metodické centrum: Bratislava 1998.
15. Wimmer, G.: *Štatistické metódy v pedagogickom výskume*. Gaudeamus: Hradec Králové 1993.
16. *Teorie a metodika*. URL: http://www.scio.cz/tvorba_testu/teorie_testu/index.asp (15.06.2006)